

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Głos

Wtorek

18 października 2022

nr 80 (LXXVII)

cena: 13 Kč

WIADOMOŚCI
AMBASADORZY
POLSKIEJ KULTURY
STR. 2-3

KULTURA
POEZJA JEST JAK
KAWA Z EKSPRESU
STR. 4

SPORT
NA TAFLI
MALOWANE
STR. 9

75-latek bez planów na emeryturę

WYDARZENIE: 200 wykonawców z Zaolzia w 11 punktach programu, pełna sala trzynieckiej „Trisii”, a w prezencji humor z klasą, czyli Grupa MoCarta wśród gwiazd. Sobotni koncert jubileuszowy z okazji 75-lecia Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego przeszedł do historii, stając się jednocześnie jednym z jej jaśniejszych punktów.

Szymon Brandys

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy nie wybiera się na emeryturę. Dzisiejszy koncert to tylko niewielki wycinek potwierdzający naszą kondycję i zaangażowanie w zachowanie naszej polskiej tożsamości, naszego przywiązania do polskich korzeni i szacunku do dorobku naszych przodków – witała gości ze sceny prezes organizacji Helena Legowicz.

Zanim jednak przed publicznością swoją działalność zaprezentowali przedstawiciele poszczególnych kół PZKO, największemu w Czechach jubilatowi życzenia i słowa uznania złożyli reprezentanci władz polskich i środowisk polonijnych. Po raz pierwszy na Zaolziu w roli ambasadora gościł Mateusz Gniazdowski, który niedawno objął placówkę dyplomatyczną w Pradze. Odczytał list Sekretarza Stanu Andrzeja Dery. „Dziękuję za ogrom pracy i aktywne działania, które budują prestiż polskiej grupy etnicznej w Republice Czeskiej oraz kształtują pozytywny wizerunek Polski i Polaków w oczach czeskiej opinii publicznej” – napisał minister w imieniu prezydenta Andrzeja Dudy. Ponadto dyplomata przekazał zarządowi PZKO Medal 100-lecia Odzyskania Niepodległości przyznany przez premiera Mateusza Morawieckiego, dyplom uznania od ministra kultury, a także polską flagę подарowaną przez ministra spraw zagranicznych Zbigniewa Raua. Życzenia na ręce prezes Legowicz złożyli również senatorowie Halina Bieda i Jerzy Fedorowicz, prezes Rady Polonii Świata Jarosław Narkiewicz, prezydent Europejskiej Unii Współnot Polonijnych Tadeusz Pilat oraz prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Dariusz Piotr Bonisławski.

• Fotogaleria z tego wydarzenia na str. 5 i na www.glos.live. Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

Wśród gości uroczystej gali znaleźli się także m.in. prezes Kongresu Polaków w RC Mariusz Wałach, senator Jerzy Cieciąła, konsul Edyta Wodzyńska-Andreewa i starosta cieszyński Mieczysław Szczurek.

„Poloneza czas zacząć” – artystyczną część wydarzenia rozpoczął występ ZPiT „Olza”, reprezentacyjny zespół PZKO, prezentujący program balowy. W sumie na scenie „Trisii” w sobotę przewinęło się 200 wykonawców. – Nie da się pokazać wszystkich w jednym koncercie, staraliśmy się jednak zaprezentować przekrój działalności: i zespoły folklorystyczne, i chóry, dzieci, teatry, muzykę czy humor – wyjaśniała „Głosowi” reżyserka widowiska „Kartki z kalendarza” Halina Szczotka, która zabrała publiczność w kulturalną podróż przez cały rok działalności orga-

nizacji przeplatana słowem narratorów: Karola Suszki i Barbary Szotek-Stonawskiej. W pracy nad scenariuszem pomagała również Renata Putzlacher.

Były zatem salwy śmiechu przy pochowaniu basy w wykonaniu przedstawicieli MK PZKO w Karwinie-Raju, wiosnę z kolei na scenę przyniósł Zespół Regionalny „Błędowice”, prezentujący zwyczaj chodzenia z goiczkami. W dziecięcy świat marzeń przenieśli widzów, wyrosnięci już, członkowie reaktywowanego zespołu „Promyk” z Karwiny pod kierownictwem Jadwigi Palowskiej. Następnie przyszedł czas na puszczanie wianków przez Zespół Folklorystyczny „Bystrzyca” w towarzystwie Kapeli „Bezmiana”, po czym ze sceny popłynęły słowa pieśni „Witomy was” i „Gronie,

nasze gronie” w wykonaniu Chóru Żeńskiego „Melodia” z Nawsia, który skierował uwagę widzów w stronę Gorolskiego Święta. W tym artystycznym kalendarzu nie mogło oczywiście zabraknąć dożynek – tegoroczny plon „gospodarzom dom” przyniósł Zespół Taneczny „Oldrzychowice”.

Sporo energii wnieśli na scenę najmłodsi artyści: „Zaolzioczek” z Jabłonkowa po „Helokaniu” wciągnął publiczność do pełnej gwarowego humoru szkolnej klasy, a kończący pierwszą część koncertu Dziecięcy Zespół Rytmiki i Tańca „Rytmika” podzielił się magią świąt Bożego Narodzenia.

Z kolei zaolziańskie tradycje teatralne zaprezentował na scenie wędryński Zespół Teatralny im. Jerzego Cieniawy, którego kierownik i reżyser Janusz Ondraszek

wcielił się w rolę prezesa Edzia biwakującego pod namiotem z przewodniczącą Klubu Kobiet. Do tego obszernego, lecz niezwykle skondensowanego programu dodać już tylko należy odrobinę poezji śpiewanej w wykonaniu pianisty i wokalisty Przemysława Orszulika.

Po półgodzinnej przerwie swój występ rozpoczął kabaretowy kwartet smyczkowy Grupa MoCarta. Skrzypkowie Filip Jaślar i Michał Sikorski, altowiolista Paweł Kowaluk oraz wiolonczelista Bolesław Błaszczak dali pokaz dobrego humoru o wysokiej kulturze.

Pierwsza część koncertu była transmitowana w internecie i można do niej wrócić na portalu zwrot.cz. We wtorek z kolei na kanale glos.live w serwisie YouTube opublikujemy reportaż z tego wydarzenia.

ZDANIEM... Łukasza Klimaię

klimaię@glos.live

Serwus, czołem, pewnie czekaliście na tego e-maila zastawiającego się, „kiedy on w końcu napisze” – to pierwsze zdanie wiadomości, jaką niedawno otrzymałem. Jej tytuł, choć lakoniczny („25-lecie”), jasno wskazywał, że chodzi o spotkanie klasowe ćwierć wieku po maturze. A właściwie o jego organizację, w którą – wraz z czwórką kolegów i koleżanek – jestem zaangażowany.

Zjazdy absolwentów, spotkania klasowe to bardzo fajna sprawa. W piątek takie wydarzenie organizowała Szkoła Podstawowa z Polskim Językiem Nauczania w Czeskim Cieszynie. Absolwenci z roczników kończących się liczbą „2” i „7” mieli okazję spotkać się po latach, nadrobić towarzyskie zaległości, poznać się na nowo („przepraszam, a ty kim jesteś? Staszek? O rany, nie poznałam cie!”) i fajnie spędzić czas. Była okazja do wzruszeń, wspomnień i dobrej zabawy.

Organizacja spotkań klasowych wymaga zaangażowania zazwyczaj wąskiego grona osób. Samo się przecież nie zrobi. A to oznacza poświęcenie swojego wolnego czasu, wykonanie nieraz kilku telefonów lub odwiedzin czyjeś domu rodzinnego, by ustalić aktualny adres dawnego kolegi lub koleżanki. Frajda z takiej podróży do przeszłości bywa duża, ale czasem usłyszane „po co mi zawracasz głowę, nie chcę iść na żadne takie spotkanie” potrafi ostudzić zapał organizacyjny.

Znam przykłady zgranych społeczności klasowych, które spotykają się regularnie od lat, nie bacząc na to, czy przypada okrągła rocznica ukończenia szkoły podstawowej czy – dajmy na to – 53 lata od pożegnania podstawówki. Wystarczy sygnał, wyznaczenie daty i miejsca, by żyjący jeszcze koledzy i koleżanki ze szkolnej ławy znów bawili się we własnym gronie. Ale znam i takie przypadki, gdzie nie ma specjalnej chęci organizowania podobnych zjazdów, a dawni koledzy i koleżanki nie utrzymują ze sobą kontaktów. Przypomina się wtedy gorzka puenta piosenki Jacka Kaczmarskiego „Nasza klasa” – „Kto pamięta, że to w końcu jedno i to samo drzewo...”

Na szczęście spotkania klasowe mają to do siebie, że więcej w nich plusów, niż minusów, a udział w nich bywa okazją do odnowienia (lub wzmocnienia) kontaktów z dawnymi kolegami i koleżankami. Są też zastrzykiem pozytywnej energii. Bardzo spodobało mi się zdanie jednego z uczestników zjazdu absolwentów czeskokocieszyńskiej podstawówki: „W ogóle się nie zmieniliśmy! Dziewczyny, uśmiechacie się, jak kiedyś”. I tego trzymać się trzeba.

CYTAT NA DZIŚ

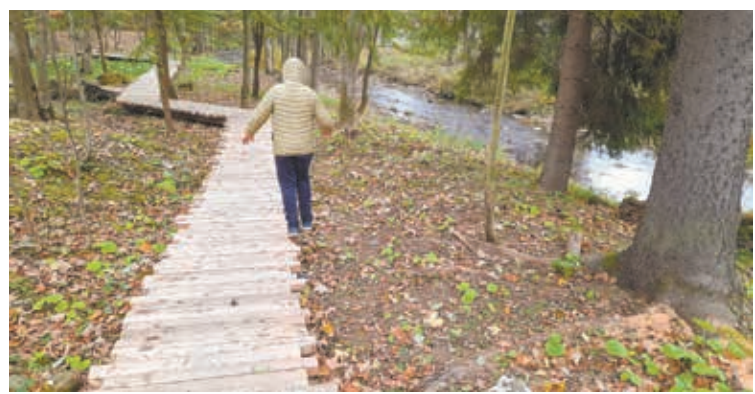

Barbara Socha,

wiceminister w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej RP podczas omawiania raportu poświęconego czeskiemu sukcesowi demograficznemu

Czesi odnoszą sukcesy w kwestii sytuacji demograficznej. Chcemy czerpać z tych praktyk. Przeanalizować, na ile to, co się dzieje w Czechach, jest podobne do tego, co dzieje się w Polsce. Chcemy rozmawiać z ekspertami o tym, które z elementów stosowanych przez Czechy warto wykorzystać również w Polsce, a które niekoniecznie

W OBIEKTYWIE »GŁOSU«

• W Górnej Tomnej na Sałajce prace nad chodnikiem przynoszą już widoczne efekty. Rezultatem jest okolica idealnie nadająca się do spacerów. (endy)

Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

DZIŚ...

18

października 2022

Imieniny obchodzą:

Julian, Łukasz

Wschód słońca: 7.05

Zachód słońca: 17.36

Do końca roku: 74 dni

(Nie)typowe święta:

Dzień Poczty Polskiej,

Dzień Listonosza

Przysłowia:

„Październik chodzi po kraju, wygania ptaństwo z gaju”

JUTRO...

19

października 2022

Imieniny obchodzą:

Piotr, Ziemowit

Wschód słońca: 7.06

Zachód słońca: 17.34

Do końca roku: 73 dni

(Nie)typowe święta:

Światowy Dzień Godności

Przysłowia:

„Październik ciepły, będzie luty skrzepły”

POJUTRZE...

20

października 2022

Imieniny obchodzą:

Felicjan, Irena

Wschód słońca: 7.08

Zachód słońca: 17.32

Do końca roku: 72 dni

(Nie)typowe święta:

Dzień Szelek,

Międzynarodowy Dzień Leniwa

Przysłowia:

„Idzie jesień, a tu pusta kieszeń”

POGODA

wtorek

dzień: 16 do 20°C

noc: 15 do 11°C

wiatr: 4-6 m/s

środa

dzień: 11 do 13°C

noc: 10 do 8°C

wiatr: 2-4 m/s

czwartek

dzień: 7 do 10°C

noc: 5 do 2°C

wiatr: 1-3 m/s

Ambasadorzy polskiej kultury

Uroczyste piątkowe popołudnie w Konsulacie Generalnym RP

w Ostrawie - 17 działaczy PZKO z Zaolzia odebrało Odznaki Honorowe „Zasłużony dla Kultury Polskiej” przyznane przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP z okazji obchodów 75-lecia Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w RC.

Szymon Brandys

Odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej” nadaje się osobom wyróżniającym się w tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury. Odznakę nadaje minister właściwy do spraw kultury i fundacji działających w sferze kultury. W przypadku odznaczonych działaczy PZKO o ich uhonorowanie

• 17 działaczy PZKO z Zaolzia odebrało Odznaki Honorowe „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. Fot. SZYMON BRANDYS

m.in. podmiotów prowadzących statutową działalność kulturalną, w tym organizacji społecznych, stowarzyszeń i fundacji działających w sferze kultury. W przypadku odznaczonych działaczy PZKO o ich uhonorowanie

występowały poszczególne koła tej organizacji na Zaolziu.

Złożone ciemnoczerwone roze ty wzięła w piątek konsul generalna RP Izabella Wołłejko-Chwaśtowicz. – Bardzo nas cieszy, że

wszystkie wnioski uzyskały akceptację ministra. Dziękuję za każdy poświęcony dzień i minutę pracy wolontariusza. To dzięki państwu pracy i zaangażowaniu polskie stają się centrum

kultury w danej gminie – mówiła dyplomatką.

Do placówki w Ostrawie zjechali wyróżnieni przedstawiciele życia kulturalnego na Zaolziu. W podziękowaniu za ich pracę konsul zaprosił do wystąpienia recytalu polskich artystów grających na co dzień w ostrawskiej filharmonii: wiolonczeliski Ewy Barciok i trębaczka Kamila Barcioka. – Ja nie jestem pewny, czy się zasłużyłem – mówił w rozmowie z „Głosem” artysta grafik i twórca ekslibrisów Zbigniew Kubezca. – To raczej kultura polska zasłużyła się dla mnie, ponieważ wszystko, co przez te długie lata robię, zawiązuje właśnie jej – dodał. Jak z kolei podkreśliła prezes PZKO Helena Legowicz, bez działań i ich ciężkiej pracy nie byłoby bogatego dorobku organizacji. – Warto więc delegować tych najbardziej aktywnych, choć nie jest to łatwe, bowiem tych zasłużonych jest o wiele więcej. Dziękuję bardzo wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób w tej 75-letniej historii przyczynili się do tego, że jesteśmy zauważalni, promujemy polską kulturę i trzymamy się naszych korzeni – przekazała szefowa związku.

Przygotowujemy na glos.live raport z tego wydarzenia. Już we wtorek na kanale glos.live w serwisie YouTube.

Muzyczna ofensywa z »Głosem«

Już w najbliższą sobotę 22 października o 18.00 w Teatrze im. Adama Mickiewicza w Cieszynie wystąpi zespół Kombii (na zdjęciu) z koncertem „Kombii Akustycznie – The Best Of”. Zespół z Grzegorzem Skałkowskim na czele przygotował dla fanów wyjątkowy program, podczas którego publiczność usłyszy hity zespołu, jak i nowe piosenki z płyty „Kombii 5” w zupełnie nowym wydaniu. W cieszyńskim teatrze zabrzmia m.in. nowe, akustyczne wersje takich przebojów

jak „Nasze Rendez-Vous”, „Black And White”, „Pokolenie”, „Awion”, „Miłość znajdzie nas” czy „Stodkiego, miłego życia”.

– Nowa propozycja zespołu Kombii skierowana jest w stronę wrażliwych, a zarazem wymagających słuchaczy. Znane hity wybrzmiały w zupełnie nowych, subtelnych aranżacjach – wskazują organizatorzy koncertu. Występ Kombii będzie pierwszym z kilku wielkich muzycznych wydarzeń, jakie tej jesieni odbędą się w Teatrze im. Adama Mickiewicza w Cieszynie – nad

Olzą wystąpią m.in. Halina Młynkova, Leszek Możdżer, Muniek i Przyjaciele, Piotr Cugowski. Bilety można kupić m.in. za pośrednictwem: bilety.teatr.cieszyn.pl, ebiilet.pl, biletomat.pl. (klm)

Fot. ARC

Pytanie konkursowe

W październiku 2004 roku ukazał się album zespołu Kombii zatytułowany „C.D.”. Na tym krążku znalazła się piosenka „Pokolenie”. Ten singiel okazał się hitem zdobywając szczyty list przebojów i uznanie wśród słuchaczy oraz kilka nominacji na festiwalach i galach muzycznych. Pytanie konkursowe: proszę podać imię i nazwisko autora słów tej piosenki. Kto pierwszy udzieli prawidłowej odpowiedzi, może liczyć na podwójne zaproszenie ufundowane przez organizatora koncertu. Piszcie na adres: wolff@glos.live. Ze zwycięzcą skontaktujemy się drogą elektroniczną.

Srebro też cieszy

Chór mieszany „Canticum Novum” Polskiego Towarzystwa Artystycznego „Ars Musica” stanął w ub. weekend w konkursowe szranki. W Międzynarodowym Festiwalu Chórow „Gaudes cantem” im. Kazimierza Fobera w Bielsku-Białej wygrał srebrny dyplom.

– Konkurencja wbrew naszym oczekiwaniom była bardzo mocna. I chociaż zawsze byliśmy złoci, a tym razem „tylko” srebrni, jestem zadowolony. Po pięciu latach, kiedy nie startowaliśmy w żadnym konkursie, to nie najgorszy wynik. Zwłaszcza że dla kilku naszych chórzystów było to zupełnie nowe doświadczenie – skomentował sukces dyrygent Leszek Kalina.

„Wyjątkowo wysoki poziom artystyczny” tegorocznej edycji „Gau-

zieszkania. Był to „Uż je slunoko” Arnošta Košála. Prócz tego w ramach festiwalowych koncertów wystąpił w Klubie Osiedlowym „Karpatek” w Bielsku-Białej.

Doświadczenia z tego weekendu zespół wykorzysta już niebawem. 5 listopada weźmie udział w Międzynarodowym Festiwalu „Rybnicka Jesień Chóralna”. (sch)

• „Canticum Novum” na wspólnym zdjęciu zrobionym podczas festiwalowej niedzieli. Fot. Archiwum „Ars Musica”

DZIEJE SIĘ W REGIONIE

CZESKI CIESZYN
Automaty z gorącymi i zimnymi napojami (kawa, herbata, czekolada), a także z przekąskami i napojami w puszkach i butelkach PET zostały zamontowane na terenie nowoczesnego terminalu autobusowego, jaki został uruchomiony w sierpniu tego roku. Podróżni chcą kupić np. kawę lub gorącą czekoladę, mogą płacić w automacie gotówką lub kartą. (klm)

KARWINA
Rosnące na Placu Masaryka drzewa akacjowe zostaną wycięte i zastąpione nowymi nasadzeniami. Wszystko z powodu ich złego stanu spowodowanego próchnicą, uszkodzonymi i suchymi gałęziami, które łatwo łamią się pod wpływem silniejszego wiatru. W miejscu wyciętych akacji na karwińskim rynku znajdzie się czternaście plantonów klonolistnych. Jeśli pogoda pozwoli, stanie się tak do końca listo-

pada. Urzędnicy zapewniają, że kwestia wycinki i rozdaj nowych drzew musiały być skonsultowane z konserwatorem zabytków i zatwierdzone przez niego, bowiem plac znajduje się w historycznej części miasta. (klm)

ORŁOWA
Straż miejska organizuje w sobotę 22 października akcję oznakowania rowerów. Chętni mogą przychodzić od godz. 9.00 do 15.00 do siedziby strażników przy ul. Polnej 973 w Orłowej-Lutni. Nie trzeba się wcześniej umawiać. Ważne jednak, by rowery były czyste. Właściciele jednośladów powinni zabrać ze sobą dokumenty roweru (o ile takie posiadają) oraz dowód osobisty. (klm)

TRZYNIEC
Grupa studentów z Tanzanii w wieku 20-24 lat wspieranych przez projekt „Dzieci Afryki” odwiedziła Trzyniec. Goście zwiedzili miasto, poznali miejscową kulturę, zobaczyli Hutę Trzyniecką, spróbowali swoich sił w jeździe na łyżwach, byli też na meczu hokejowym. Przede wszystkim spotkali się z osobami z Trzynieca i okolic, które wspierają ich w ramach projektu „Dzieci Afryki”, jaki realizuje od lat miejscowa parafia Śląskiego Kościoła Ewangelickiego Augsburgskiego Wyznania z pastorem Michałem Klusem na czele. (klm)

LISTA ODZNACZONYCH

1. Marek Bartnicki, wiceprezes MK PZKO w Lesznej Dolnej.
2. Paweł Kufa, rzeźbiarz z Mostów koto Jabłonkowa.
3. Leszek Koch, pomysłodawca i menedżer Festiwalu Polskiej Muzyki Rockowej „Dolański Gróm”, menedżer projektów MK PZKO w Karwinie-Frysztaście.
4. Zbigniew Kubezca, artysta grafik, twórca ekslibrisów.
5. Bogdana Najder, reżyserka i scenarzystka Teatryku bez Kurtyny MK PZKO w Karwinie-Frysztaście.
6. Jadwiga Palowska, nauczycielka i długoletnia dyrektorka polskich szkół na Zaolziu, kierowniczka zespołów folklorystycznych, choreografka i reżyserka przedstawień szkolnych, członek zarządu Klubu Nauczycieli Emerytów.
7. Małgorzata Rakowska, prezes MK PZKO w Czeskim Cieszynie-Centrum, radna Kongresu Polaków w Republice Czeskiej.
8. Erwin Raszkyk, kronikarz karwińskiego chóru „Lira”.
9. Lucyna Śkńoufil, prezes MK PZKO w Bystrzycy, członek ZG PZKO.
10. Renata Szukucik, prezes MK PZKO w Lesznej-Dolnej.
11. Roman Strzondała, astrofizyk, członek wojewódzkiego Komitetu ds. Mniejszości Narodowych w Ostrawie oraz kół PZKO w Karwinie-Frysztaście i Mostach-Szańcach.
12. Tadeusz Szukucik, kronikarz MK PZKO w Lesznej-Dolnej, były dyrektor PSP w Trzyniecu, rzeźbiarz.
13. Dorota Uherek, organizatorka wakacyjnych obozów dla dzieci „Lato z Tradycją” w MK PZKO w Trzanowicach, kierowniczka org. zespołu „Dziecka z Trzanowic”.
14. Wiesław Wania, księgowy MK PZKO w Lesznej-Dolnej, działającego przy PZKO w Nawsiu.
15. Aleksandra Zeman, dyrygentka Chóru Żeńskiego „Melodia”, działającego przy PZKO w Nawsiu.
16. Chór Żeński „Melodia”, MK PZKO w Nawsiu.
17. Chór Mieszany „Stonawa”.

1920

drzewek posadzono w ub. weekend na Ondrzejniku w Beskidzie Morawsko-Sląskim. W ten sposób zakończono akcję ponownego zalesiania szczytu, który przed kilku laty został ogołocony z drzew napadniętych przez kornika. Zamiast świerków, nieodpowiednich do miejscowych warunków, posadzono głównie buki, a częściowo także jodły i klony. W akcję włączyło się 220 wolontariuszy – uczniów szkół średnich i całych rodzin. Jedną z nich posadziła aż 80 drzew. Akcję koordynowały Lasy Biskupie oraz województwo morawsko-sląskie. W przyszłości będą sadzone drzewa na Jaworniku oraz w okolicach Trojanowic. (dc)

Fot. ARC

Powraca temat Kramny

Sąd Wojewódzki w Ostrawie będzie decydować o wznowieniu postępowania z Petrem Kramnym, który w 2016 roku został skazany na 28 lat więzienia za morderstwo żony i córki podczas urlopu w Egipcie w 2013 roku. O tym, czy sprawa zostanie ponownie otwarta, zadecyduje w dniach 29 listopada i 1 grudnia nowy sędzia.

Kramny usiłował już wcześniej o wznowienie postępowania, sędzina Renata Gilowa, która posłała go za kratki, była jednak niezłomna i nie zgodziła się na to. – Na podstawie nowego zapi-

su w ustawie, począwszy od br. wnioskiem o wznowienie postępowania zajmuje się inny senat – poinformowała wczoraj ČTK rzeczniczka sądu wojewódzkiego Martina Schwettrowa.

To chce wykorzystać Kramny, który od początku przekonuje o swojej niewinności i już wcześniej zwracał uwagę na stronniczość sędziny. Wyrok został bowiem wydany na podstawie poszlak. W grę wchodziły dwie opcje – otrucie oraz porażenie prądem elektrycznym. Ostateczna opinia sądowa wskazała jednak tę drugą możliwość. (sch)

Poezja jest jak kawa z ekspresu

Marek Słowiaczek przedstawił w czwartek w kawiarni i czytelnicy „Avion” w Czeskim Cieszynie swój najnowszy tomik wierszy „Dialog kolorów”. Wprowadził obecnych w świat poezji, w którym – podobnie jak w rzeczywistym świecie – występują żywe barwy i pogodne dni, ale też szarość i czerni.

Danuta Chlup

Autor opowiadał w „Avionie” o prze-myślanej koncepcji książki i o symbolice, jaką zawiera w sobie czarno-biała szata graficzna oraz minimalistyczne ilustracje – szkice. Wybrane utwory przeczytał Bogdan Kokotek, kierownik artystyczny Sceny Polskiej Teatru Cieszyńskiego.

– Wiersze są różne – są utwory opisujące piękno, wiersze pokazujące zło tego świata, jest nawet kilka wierszy poświęconych malarstwu – mówił Słowiaczek. – Ułożyliśmy je alfabetycznie. Pierwszy wiersz można potraktować jako początek pewnego rozdziału, ostatni ten rozdział zamyka. Ale czy naprawdę tak jest? Czy na pewno jest początek i koniec? – pytał Słowiaczek, zachęcając obecnych do własnej analizy tomiku.

Poeta podzielił się swoimi spostrzeżeniami nt. prozy i poezji życia, próbował odpowiedzieć na pytanie, jak poeta przetwarza prozaiyczną rzeczywistość na poezję.

– Różnica pomiędzy rzeczywistością a poezją jest jak między ziarnkami kawy w ekspresie a kawą, która z tego ekspresu wycho-

• Marek Słowiaczek, Daniela Kondziółka i Bogdan Kokotek w „Avionie”. Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

dzi – uciekł się do porównania zacierpniętego z codzienności.

W trakcie spotkania Marek Słowiaczek i Bogdan Kokotek stopniowo wprowadzali publiczność w różnorodną tematykę i atmosferę utworów.

Lekki, optymistyczny jak światło o poranku, a zarazem zmysłowy był wiersz „Cała jesteś w poście-li”. Jasne kolory, nadzieję i radość dostrzeże czytelnik także w „Pocałunku”, „Maju”, „Wolności” czy też „Wiośnie”, w której czytamy pełne radości i energii wyznaczenie: „Za-

mianiem buty na dwie pary skrzydeł, na dzień i noc coraz krótszą, na dzień i noc w potrzasku słońca”.

Prócz poezji pełnej kolorów i ciepła czy też spokoju wynikającego z codziennych rytuałów (o czym pisze Słowiaczek w wierszu „Na spacerze z psem”) znajdziemy w „Dialogu kolorów” również utwory, w których autor pochyla się nad problemami i tragediami współczesnego świata. Wymowny i przejmujący jest „Ogród białych kamieni”, poświęcony dzieciom emigrantów, które utonęły w mo-

rzę i fale wyrzucają ich ciała na brzeg. W „Neonie” autor przywołuje obraz kobiety lekkich obyczajów, dla której najstarszy zawód świata jest sposobem na życie, ale też osobistą krzywdą. Słowiaczek przyznał, że uwiera go nasza bezradność wobec tragedii, których nie jesteśmy w stanie zmienić oraz to, że idzie ona w parze ze zubożeniem.

W „Dialogu kolorów”, podobnie jak w poprzednich książkach autora, istotna jest nie tylko warstwa literacka, ale też graficzna.

*Gdybym słyszał myśli ludzi
w autobusie
na spacerze
śpiących na ławce
jadących samochodem
do pracy
przy stoliku w restauracji
na dworcu
zwarowałbym
z nadmiaru prozy
życia
gdyby człowiek
któremu spojrzę w oczy
słyszał moje myśli
utonąłby z nadmiaru
poezji
świata*

(Marek Słowiaczek, „Myśli”)

Tym razem Słowiaczek zaprosił do współpracy młodą utalentowaną artystkę Danielę Kondziółkę z Piotrowic, absolwentkę Polskiego Gimnazjum im. J. Słowackiego w Czeskim Cieszynie, a obecnie studentkę socjologii na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Był to dla niej debiut ilustratorów.

– Do tej pory rysowałam dla siebie, do szufladki. Nie wystawiałam swoich prac, prócz gimnazjalnego „Przenikania”, gdzie miałam kilka obrazów. „Dialog kolorów” to jest mój pierwszy większy projekt. Było to bardzo ciekawe doświadczenie, nigdy wcześniej nie byłam w sytuacji, kiedy ludzie mogli oglądać i oceniać moje obrazki. Gdy pan Marek zaprosił mnie do współpracy, był to dla mnie zaszczyt – przyznała Kondziółka w rozmowie z „Głosem”.

Studentka zdradziła, że nie robiła klasycznych ilustracji do treści utworów, lecz, zgodnie z życzeniem i sugestią ich autora, wyraziła rysunkiem swoje skojarzenia z samymi tytułami. Z tego też powodu grafikę można traktować w pewnym stopniu jako autentyczną część książki.

Wydanie tomiku poezji wsparł finansowo Fundusz Rozwoju Zaolzia Kongresu Polaków w RC.

Powiesć kryminalna musi być poważna

Wśród czytelników kryminały mają się dobrze. Idąc tym tropem, Biblioteka Regionalna w Karwinie we współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Polskiej Książki zorganizowała w piątek spotkanie z popularnym polskim autorem tego gatunku Przemysławem Borkowskim. Rozmowę z pisarzem prowadził polonista Michał Przywara.

Przemysław Borkowski urodził się w Olsztynie. Skończył filologię polską na Uniwersytecie Warszawskim. Od 1995 roku jest członkiem Kabaretu Moralnego Niepokoju. Jest współautorem tomiku wierszy, zbioru opowiadań i ośmiu powieści. Dużą popularnością cieszą się jego serie kryminalne – trzytomowa z głównym bohaterem psychologiem Zygmuntom Rozlucim oraz ukazująca się aktualnie seria, której główną postacią jest prokurator Gabriela Sereżyńska. Najnowszy jej tom miał swoją premierę zaledwie dwa dni przed zaolziańskim spotkaniem. Przemysław Borkowski zna tutaj swoje środowisko. W Olbrachcicach ma wujka.

Borkowski przez długi czas kojarzony był bardziej jako aktor ka-

• Przemysław Borkowski przyznał, że piątkowe wydarzenie było jego pierwszym spotkaniem autorskim poza granicami Polski. Fot. BEATA SCHÖNHALD

baretowy, niż autor książek. – Często jest tak, że ludzie, którzy mnie znają z kabaretu, nie wiedzą, że piszę książki, a ci, którzy czytają kryminały, kiedy dowiadują się, że występuję w kabarecie, są bardzo zdziwieni. To bardzo dobrze, bo to znaczy, że budując swoją rozpoznawalność jako pisarz kryminalny, nie miałem specjalnej tarify ulgowej, nie pomagało mi to, że jestem osobą znaną z tele-

wizji. Wręcz odwrotnie, myślę, że początkowo traktowano moje pisanie z lekkim dystansem, z przymrużeniem oka – przyznał gość karwińskiej biblioteki. Czas oraz dobre przyjęcie książek przez czytelników pokazały jednak, że nie chodzi o żadną fanaberię aktora słynnego kabaretu. – Pisanie książek, to lubię, to mam nadzieję potrafię robić, w tym się wyżywam i spełniam – zaznaczył.

Jego zdaniem gra w kabarecie i pisanie książek doskonale idą z sobą w parze w sensie tygodniowego rozkładu zajęć. W weekendy występuje na scenie, w pozostałe dni po śniadaniu siada do pisania. – Książkę się pisze od paru miesięcy do roku i trzeba to robić systematycznie – przekonywał Borkowski. W związku z tym z żelazną konsekwencją trzyma się zasady, że każdego dnia musi napisać co najmniej 2 tysiące znaków. Nawet wtedy, kiedy pisanie idzie ciężko. Doświadczenie nauczyło go bowiem, że okres, kiedy powieść się nie klei, w końcu przemija, trzeba jednak przez niego przebrnąć.

Zabawne sytuacje, które są chlebem codziennym i sensem skeczów kabaretowych, Przemysław Borkowski nie stosuje jednak w swoich powieściach. Choć trzeba dodać, że realia teatralnego życia wykorzystał już w jednej ze swoich powieści. Uważa, że książka, w której dokonano morderstwa, powinna być poważna. Podczas rozmowy z uczestnikami piątkowego spotkania zdradził nawet, że kiedy zaczyna pisać, nie zna jeszcze rozwiązania kry-

minalnej zagadki. Zwykle ma kilku kandydatów na zbrojczych i dopiero w trakcie powstawania książki decyduje się, kto nim będzie. – Myślę, że jeśli sam tego nie wiem, to tym bardziej czytelnik nie może się domyślić – śmiał się bohater karwińskiego wieczoru autorskiego.

Ku zaskoczeniu wielu aktor i pisarz stwierdził, że środowiska kabaretowe i pisarskie są w tym do siebie podobne, że panują w nich przyjacielskie relacje i nie ma raczej miejsca na zazdrość. – W świecie kryminalistów konkurencja nie działa tak, że ten, kto czyta jednego autora, nie czyta innego. Ten tort jest dość duży, żeby każdy zdołał z niego coś dla siebie wydrzeć – powiedział.

Piątkowe spotkanie w siedzibie Biblioteki Regionalnej w Karwinie-Mizerowie było również okazją do podsumowania ankiety czytelniczej dotyczącej właśnie kryminalistów. O jej wynikach poinformowała obecnych bibliotekarka Marcela Wierzoń. Wylosowano również trzech zwycięzców ankiety, którzy otrzymają w nagrodę – jakże inaczej – powieści kryminalne. (sch)

Jubileusz w obiektywie

• „Promyk” przed wyjściem na scenę.

• Występ ZPIT „Olza”.

• Przemówienie prezesa Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Dariusza Piotra Boniślawskiego.

• Pochowanie basy w wykonaniu MK PZKO w Karwinie-Raju.

• „Błędowice”.

• „Bystrzyca”.

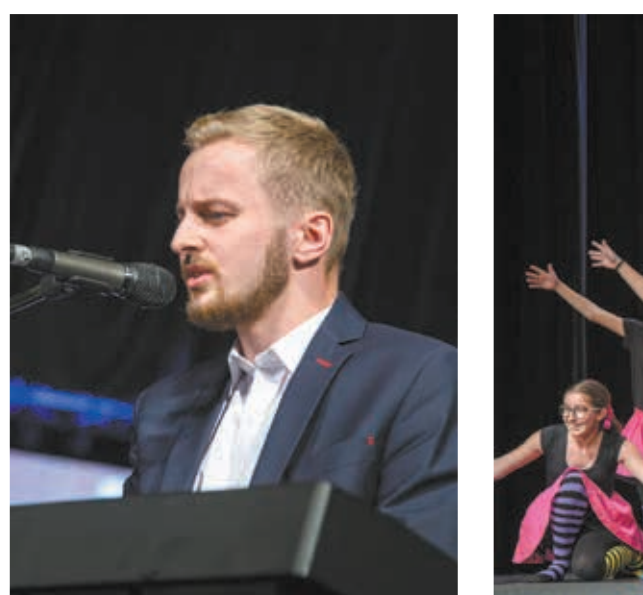
• Chór „Melodia”.

• Zespół Taneczny „Oldrychowice”.

• „Zaolzieczek”.

• Recital Przemysława Orzulika.

• „Rytmika”.

• Grupa MoCarta. Zdjęcia: NORBERT DĄBKOWSKI

Michael Morys-Twarowski

Przedstawiciele tego rodu osiedlili się w Księstwie Cieszyńskim w pierwszej połowie XIX wieku.

Siedzenie genealogii Wöllersdorferów jest sporym wyzwaniem. Wiadomo, że ich rodzinną miejscowością była Velká Polom (koło Ostrawy), ale na przestrzeni XIX wieku robili karierę jako szeroko rozumiany personel administracyjny wielkich właścicieli ziemskich. Innymi słowy, stosunkowo często zmieniali miejsce zamieszkania. Oto przykład: Franciszek Wöllersdorfer (1793-1837) przeniósł się do Klimkovic, gdzie pełnił funkcję burgrabiego. Tam przyszedł na świat jego syn Ludwik (ur. 1824), który w 1863 roku nabył dobra w Hlavnicach koło Opawy.

Bracia Antoni i Adolf

Równie mobilni byli bracia Antoni (1812-1875) i Adolf (1819-1899). Ich miejscem urodzenia była Velká Polom, ale raczej mieszkali tam stosunkowo krótko. Antoni przeniósł się na jakiś czas do Kończy Wielkich (obecnie powiat cieszyński), gdzie przyszedł na świat co najmniej dwoje jego dzieci: syn Albert (ur. 1841) i córka Henrietta (ur. 1844). Później wydzierżawił dobra w Górkach Wielkich.

Z kolei Adolf w latach 1850-1851 pojawia się w księgach metrykalnych jako ekonom-kontroler w Starym Mieście koło Frysztatu, później nabył podobno około 100 hektarów ziemi w Mostach koło Cieszyna. Tę informację należałoby zweryfikować w oparciu o księgi gruntowe; faktem jest, że w źródłach występuje jako siedlak, zatem musiał wejść w posiadanie dużego gospodarstwa. Był właścicielem budynku w Mostach nr 31, pierwszego murowanego w dzielnicach wsi.

Prawdziwy śląski rolnik

Adolf Wöllersdorfer w czerwcu 1850 roku ożenił się z Beatą Lasz-

tówką ze Starego Miasta koło Frysztatu. Odnalazłem informacje na temat ich dwóch synów (być może dzieci było więcej). Młodszy Jan (ur. 1853) w 1877 roku poślubił Zuzannę Martynek (Martinek), córkę zagrodnika z Milikowa, i przeniósł się do rodzinnej miejscowości żony. Starszy Rudolf (1851-1916) w tym samym roku ożenił się z Marią Branny, córką chałupnika w Mostach koło Cieszyna.

Rudolf był siedlakiem w Mostach, a także właścicielem gospody pod numerem 64. Funkcjonowała ona przez około dwie dekady. Koncesję musiał mu nadać arcyksiążę Albrecht, książę cieszyński, gdyż wygasła ona wraz z jego śmiercią w 1895 roku. Wöllersdorfer starał się o nowe pozwolenie, poparł go wydział gminy, lecz odmówiły kolejne starostwo w Cieszynie i śląski rząd krajowy w Opawie. W 1897 roku bezskutecznie odwoływał się w tej sprawie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Wiedniu.

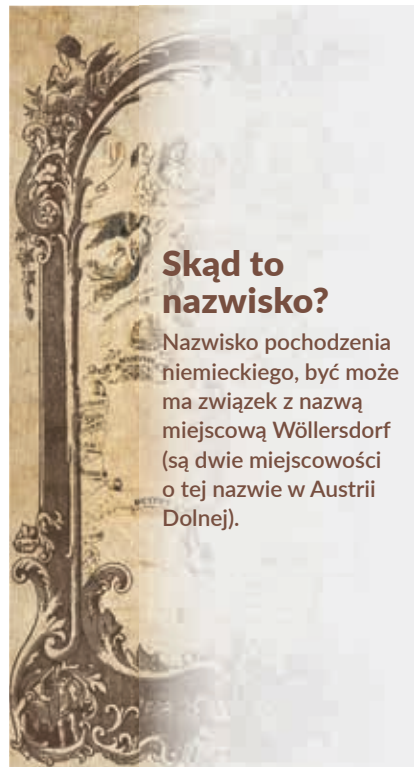
Jednak Rudolf Wöllersdorfer zapisał się w dziejach lokalnej społeczności nie jako gospodźki. Był wójtem Mostów, a za jego urzędowania zbudowano nową dwuklasową szkołę publiczną (1909) i podjęto starania o założenie straży pożarnej. Współzakładał miejscową Kasę Raiffeisena, dodatkowo przez wiele lat pełnił funkcję kasjera Towarzystwa Rolniczego Księstwa Cieszyńskiego.

Na jego pogrzebie był obecny ksiądz Józef Londzin, który przemawiał nad grobem, „podnosząc zasługi zmarłego jako działelnego, prawdziwego śląskiego rolnika i pracownika na polu ekonomicznego i moralnego podniesienia stanu rolniczego”.

Dzieci wójta z Mostów koło Cieszyna

Rudolf Wöllersdorfer miał syna Adolfa oraz dwie córki: Annę Wero-

Wöllersdorferowie (Wollersdorferowie)

Skąd to nazwisko?

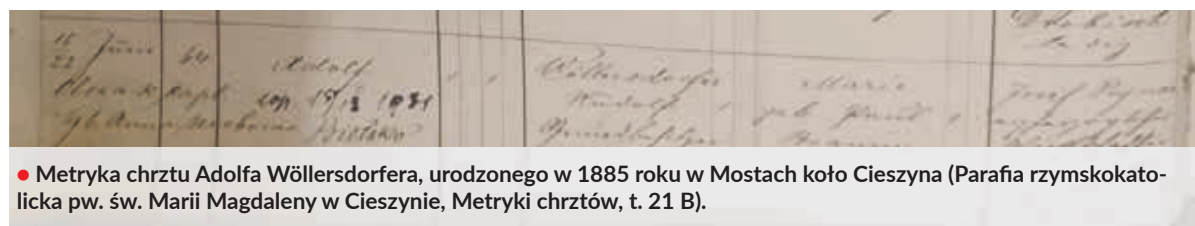
Nazwisko pochodzenia niemieckiego, być może ma związek z nazwą miejscową Wöllersdorf (są dwie miejscowości o tej nazwie w Austrii Dolnej).

Skąd ten ród?

Korzenie Wöllersdorferów ze Śląska Cieszyńskiego prowadzą do miejscowości Velká Polom, gdzie ten ród mieszkał co najmniej od XVIII wieku.

Gdzie doczytać?

- ✦ Władysław Milerski: „Wędrówki nazewnictwa. Mosty koło Cieszyna” (5). „Zwrot” 1988. Nr 5.
- ✦ Mečislav Borák: „Ohary Zbrodni Katyńskiej z obszaru byłej Czechosłowacji”. Opawa 2011 (biogram Adolfa Wöllersdorfera).
- ✦ Michael Morys-Twarowski: „Wójtowie na Śląsku Cieszyńskim 1864-1918. Studium przezopograficzne”. T. 2. Kraków 2018 (biogram Rudolfa Wöllersdorfera).

• Metryka chrztu Adolfa Wöllersdorfera, urodzonego w 1885 roku w Mostach koło Cieszyna (Parafia rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny w Cieszynie, Metryki chrztów, t. 21 B).

nikę (1877-1912), żamezną Herman, żonę restauratora i właściciela kamienicy na Rynku w Cieszynie, i Marię (1891-1916), żonę Jana Bran-nego, nauczyciela w Stanisłowicach. O młodszej w krótkim wspomnieniu pośmiertnym na łamach „Gwiazdki Cieszyńskiej” pisano, że była „poważana dla swoich zalet umysłu i serca”.

Adolf (1885-1940) ukończył gimnazjum polskie w Cieszynie i studia medyczne na Uniwersytecie Wiedeńskim. Doktorat obronił w 1912 roku. W czasie I wojny światowej służył w armii austriackiej. Od 1918 roku w Wojsku Polskim organizował struktury medyczne. W okresie międzywojennym mieszkał w Przemyslu, Bielsku i Skoczowie, by wrócić do rodzinnych Mostów. Został zamordowany w Charkowie przez funkcjonariuszy NKWD.

tewej nodze.
Ze Stanisłowic. W sobotę, dnia 8. b. m. zmarła tu ś. p. Marya Branna, żona kierownika szkoły, w młodym wieku, licząc 25 lat, na chorobę płucną. Zmarła, poważana dla swoich zalet umysłu i serca, była córką pp. Rudolfa i Maryi Wöllersdorferów z Mostów. Ojciec jej pochowany został w ubiegłą środę; zły stan zdrowia nie pozwolił jej jednak wziąć udziału w pogrzebie. Pogrzeb nieboszczki odbył się w poniedziałek, dnia 10. b. m. przed południem przy wielkim udziale publiczności z całej okolicy. Pochód żałobny udał się najprzód do kościoła filialnego w Kościelcu, gdzie odprawione zostało nabożeństwo żałobne, poczem drogie zwłoki przewieziono do Mostów i złożono w grobie

obok ojca. Rodzinie zmarłej, tak ciężko dotknię-

• Od lewej: Rudolf Pichoją, poeta Czesław Miłosz, prezydent RP Lech Wałęsa i rzecznik prasowy prezydenta RP Andrzej Drzycimski. Fot. PAP

więc twierdzenie, że te archiwalia zostały sfalszowane. – Wcześniej, przed 1992 r., zbrodnia nie ulegała wątpliwości, ale odtańnione dokumenty pokazały, że decyzję

o jej dokonaniu podjęły najwyższe władze ZSRS. Była to zbrodnia państwowa, a nie czyn NKWD – podkreślił dr Wasilewski.

Dzieje.pl

Bonusy wkrótce trzeba rozliczyć

Każdy z nas jest obowiązkowo zarejestrowany w którejś z działających w Czechach ubezpieczalni zdrowotnych. Nie zawsze natomiast pamiętamy, że ubezpieczalnie nie tylko pokrywają większość kosztów naszego leczenia oraz wybrane badania profilaktyczne, ale oferują nam dodatkowe bonusy. Do rozliczenia tych tegorocznych zostaje nam niewiele czasu – niektóre ubezpieczalnie zamykają przyjmowanie wniosków już pod koniec listopada.

Danuta Chlup

Všeobecná zdravotní pojišťovna (Powszechna Ubezpieczalnia Zdrowotna)

U części świadczeń bonusowych termin składania wniosków upłyne 15 grudnia, a pozostałych w ostatnim dniu roku. Do połowy grudnia można składać wnioski o refundację: aktywności ruchowych, bonusów dla cukrzyków, szczepień, pomocy psychosocjalnej, treningu pamięci, leczenia uzależnienia od nikotyny. Do końca roku przyjmowane są rachunki za: badania znamion skórnych, profilaktyczne badania onkologiczne oraz bonusy dla pacjentów z chorobami nowotworowymi, świadczenia dla ciężarnych i noworodków. W terminie od 1 listopada do 31 grudnia przyjmowane są rachunki za poniesione w drugim półroczu wydatki na dietę bezglutenową oraz niskobiałkową. Limity refundacji są zależne od ich rodzaju, klienci VZP mogą m.in. otrzymać 3 tys. koron na kompleksowe prewencyjne badanie onkologiczne czy też 5 tys. koron na sesje psychoterapeutyczne.

RBP, zdravotní pojišťovna – Ubezpieczalnia RBP

Ubezpieczalnia przyjmuje wnioski o refundację kosztów do 30 listopada.

Każdy ubezpieczony może otrzymać 1000 koron z funduszu profilaktycznego, w niektórych przypadkach można połączyć limity rodziców i dzieci i w ten sposób pokryć koszty droższych świadczeń (na przykład szczepień czy diety bezglutenowej). Konkretna oferta bonusów różni się w zależności od płci oraz wieku. Prócz programów profilaktycznych są także specjalne programy bonusowe, na przykład dla uczestników „Programu 90” (muszą oni spełnić określone kryteria), na leczenie zdrowiskowe dla osób chronicznie chorych lub wczesny zdrowotne dla chorych dzieci (maks. 10 tys. koron), czy też na szczepienie przeciw HPV (4 tys. koron).

Česká průmyslová zdravotní pojišťovna (Czeska Przemysłowa Ubezpieczalnia Zdrowotna)

Wnioski o refundację należy składać do 31 grudnia.

GROSZ DO GROSZA

Henryka Bittmar

Abypokupić mieszkanie, obywatel Pragi musi dysponować środkami finansowymi stanowiącymi równowartość co najmniej 17 rocznych przeciętnych zarobków. Pod warunkiem jednak, że nie miałby żadnych innych wydatków, co w praktyce jest raczej niemożliwe. Jeszcze rok temu wystarczyłoby mu takich rocznych pensji niespełna 15. Dla porównania – w stolicy Niemiec i Austrii mieszkanie można kupić za 9 rocznych pensji. Tylko ciut taniej jest w Warszawie.

W mniejszych czeskich, morawskich i śląskich miastach oraz gminach jest trochę lepiej, ale wszędzie z roku na rok w górę idą też ceny wynajmu, droższe ponadto wszystkie usługi związane z utrzymaniem mieszkania. Co gorsza, przyzwoitych mieszkań na wynajem bynajmniej nie przybywa, a wprost przeciwnie. Budownictwo tanich lokali komunalnych od dziesięcioleci kuleje i nic nie wskazuje na to, że w najbliższym czasie miałyby być inaczej. Tak czy owak na pytanie,

jaką szansę ma młody człowiek lub młoda rodzina na rozwiązanie palącego problemu mieszkaniowego, odpowiedź jest krótka: w wielu miejscowościach niewielką lub żadną. Jeżeli już bank dojdzie do wniosku, że klient ma wymaganą „zdolność kredytową”, zdaniem wielu osób ciągnięcie w bardzo niepewnych czasach wielomilionowych i w inflacji wysoko oprocentowanych kredytów hipotecznych to istne szaleństwo. A przecież trzeba jeszcze posiadać wymagany wkład własny, w przeciwnym razie na kredyt nie ma co liczyć.

W tej sytuacji trudno się dziwić, że coraz więcej młodych mężczyzn i kobiet żyje, jak to się mówi, na garnuszku rodziców. A jeszcze w ubiegłym roku dane statystyczne sugerowały, że mieszkanie pod jednym dachem z rodzicami powoli zaczyna wychodzić z mody. Liczba młodych ludzi, którzy nie chcieli lub z jakiegoś powodu nie mogli się usamodzielnić, była w 2021 roku najniższa od dziesięciu lat. Z rodzicami mieszkało u nas 45,6 proc.

Vojsková zdravotní pojišťovna (Wojskowa Ubezpieczalnia Zdrowotna)

Wnioski przyjmowane są do 31 grudnia.

Ubezpieczeni mogą czerpać trzy różne świadczenia z programów profilaktycznych w ciągu roku oraz nieograniczoną liczbę zniżek z Be-neFit Klubu. Program „Zdrowie” obejmuje higienę dentálną, witaminy, aparaty ortodontyczne, okulary dla dzieci, kurs przedporodowy i inne świadczenia. Wysokość refundacji, w zależności od konkretnego celu, waha się od 200 do 1500 koron. Program „Ruch” ma limit 500 Kč. Program „Prewencja” obejmuje badania profilaktyczne oraz wsparcie dla pacjentów onkologicznych o wartości 150-1000 koron.

Oborová zdravotní pojišťovna (Branżowa Ubezpieczalnia Zdrowotna)

O fundusze z licznych programów profilaktycznych i bonusowych można wnioskować w terminie do 30 listopada. Ubezpieczalnia oferuje benefity w formie kuponów, których maksymalna łączna wartość sięga nawet 6 tys. koron. Przeznaczone są na aktywności sportowe, leczenie uzdrowiskowe, szczepienia, prewencyjne programy onkologiczne. Kobiety ciężarne i matki noworodków mogą pozyskać 1500-3000 koron ze specjalnego programu. Ubezpieczalnia ma cały wachlarz programów

• Ubezpieczalnie zdrowotne mają specjalne programy bonusowe dla kobiet w ciąży i w połogu. Fot. Pixabay

skierowanych do osób chronicznie chorych, oferuje refundację witamin, ćwiczeń rehabilitacyjnych i innych świadczeń.

Zdrowotní pojišťovna Ministerstva Vnitřní ČR (Ubezpieczalnia Zdrowotna MSW RC)

Świadczenia można czerpać do 31 grudnia.

Ubezpieczalnia oferuje siedem podstawowych programów profilaktycznych. Należą do nich: wspieranie zdrowego trybu życia, prewencja chorób cywilizacyjnych, prewencja chorób onkologicznych, zdrowie psychiczne, szczepienia, prewencja urazów oraz prewencja innych chorób. Maksymalna roczna wysokość refundacji z tych programów wynosi dla dorosłych 500, dla dzieci i młodzieży 1500 koron, w przypadku programu zdrowia psychicznego oraz szczepień limit sięga 2000 koron. Oprócz tego

Ubezpieczalnia ma cały wachlarz programów

ubezpieczalnia ma programy bonusowe, które obejmują na przykład pokrycie kosztów specjalnych diet, leczenia uzależnienia od nikotyny, wydatków ponoszonych przez osoby przewlekle chore, badanie przeciwciał COVID-19.

Generalnie do najczęstszych bonusów ubezpieczalni zdrowotnych należą refundacje kursów pływania, obozów lub zielonych szkół dla dzieci, kursów, porad i witamin dla ciężarnych, różnorodnych badań profilaktycznych niepokrywanych ze standardowego ubezpieczenia. Niektóre ubezpieczalnie refundują także zakup witamin oraz sportowych środków ochronnych (głównie kasków) dla dzieci. Specjalne programy, o wartości znacznie przekraczającej te dla większości ubezpieczonych, przeznaczone są dla dawców krwi oraz szpiku kostnego.

Podane informacje są orientacyjne, szczegółowe zasady można znaleźć na stronach internetowych poszczególnych ubezpieczalni. ▲

Była to zbrodnia państwowa

30 lat temu, dokładnie 14 października 1992 r., prezydent Rosji Borys Jelcyn przekazał Polsce część dokumentów dotyczących zbrodni katyńskiej. Wśród nich była decyzja nakazująca wymordowanie polskich oficerów. W kolejnych latach Rosja stopniowo rezygnowała z prób wyjaśniania ludobójstwa z 1940 r.

Kopie odtańjonych na polecenie prezydenta Rosji Borysa Jelcyna dokumentów katyńskich wręczył w Belwederze prezydentowi RP Lechowi Wałęsie przewodniczący Komitetu ds. Archiwów Państwowych w Rosji prof. Rudolf Pichoją. Przekazane archiwalia pochodziły z tzw.teczki specjalnej nr 1 przechowywanej w archiwum sowieckiej partii komunistycznej.

– Wśród przekazanych dokumentów znalazły się m.in. kopie notatki Ławrientia Berii, w której proponował wymordowanie polskich jeńców oraz kopia dokumentu z 5 marca 1940 r. Politbiura KC WKP(b), która była dla nich wyrokiem śmierci. Dzięki ujawnieniu tego ostatniego dokumentu strona polska uzyskała potwierdzenie, kto był prawdziwym sprawcą tej zbrodni – zauważa prof. Mariusz Wołos, historyk dyplomacji z Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie i Instytutu Historii PAN. Dodał, że działania Jelcyna była dopełnieniem decyzji Gorbaczowa, który w kwietniu 1990 r., a więc w pięćdziesiąt rocznicę mordu, zgodził się na wydanie oświadczenia, że mord na Polakach był „jedną z najcięższych zbrodni stalinizmu”.

Tego samego dnia prezydent ZSRS Michaił Gorbaczow przekazał prezydentowi Wojciechowi Jaruzelskiemu kopie części dokumentów archiwalnych, w tym listy więźniów skierowanych w kwietniu i maju 1940 r. z obozu jenieckiego w Kozielsku do Smoleńska oraz z obozu w Ostaszkuwie do Kalinina, a także wykaz akt ewidencyjnych jeńców wydzielonych z obozu NKWD w Starobielsku. Badacz dziejów sprawy katyńskiej dr Witold Wasilewski z IPN w rozmowie z PAP zauważył, że „przewrotnym potwierdzeniem wielkiej wagi odtańjonych wówczas dokumentów jest to, że ich treści nie mogą podważyć kłamcy katyńscy i uznawać, że ich treści nie odnosi się do tej zbrodni”. Ich jedyną strategią pozostaje

WEEKENDOWY SERWIS PIŁKARSKI

Nowa miotła dobrze zmiata. W piłkarskim żargonie chodzi ni mniej ni więcej o udany debiut trenera w klubie, który skazany był wcześniej na bluesa. Pavel Hapal za sterem Banika Ostrawa do najbliższej soboty może spać spokojnie.

Janusz Bittmar

FORTUNA LIGA

OSTRAWA –

SLOVÁCKO 3:1

Do przerwy: 2:0. **Bramki:** 6. Almási, 26. Plavšić, 84. Kaloč – 58. Hofmann. CZK: 38. Kalabiška (S). **Ostrawa:** Laštůvka – Ndefe, Frydrych, Pojezný, Fleišman – Kaloč, Tétour (65. Buchta) – Cadu (65. P. Jaroň), Kuzmanović (77. Boula), Plavšić (90. Klíma) – Almási (65. Tijani).

Nowy trener, nowa energia. Tak w skrócie można podsumować debiut Pavla Hapala za sterem Banika. Po odwołaniu Pavla Vrby zespół Banika miał dwie możliwości – albo wrzucić ręcznik na deski albo znaleźć receptę na wyjście z impasu. Ostrawianie wybrali drugą opcję, wygrywając derby ze Slováckiem, które trzy dni wcześniej pokonało w Lidze Konferencji ekipę OGC Nice 2:1. Czy podopieczni Martina Svědika czuli w niedzielę w nogach trudny walki z francuskim klubem? Historia nie lubi pytań retorycznych. Dla Banika liczą się trzy punkty, zespół z Uherskiego Hradziszca szuka z kolei po weekendzie odpowiedzi na pytanie, dlaczego Kalabiška w ciągu dwóch minut „zdobył” dwie żółte kartki, osłabiając poważnie drużynę.

– Nie wszystko było idealne, ale cieszyć się z wygranej. Teraz na spokojnie przeanalizujemy cały mecz, wyciągniemy konkretne wnioski, by w następnych kolejkach zagrać jeszcze lepiej – ocenił spotkanie szkoleniowiec Banika Pavel Hapal. Nawet piłkarski alfabet zauważył w niedzielę jedną istotną zmianę na lepsze: ostrawianie zagraли ofensywnie, często z wykorzystaniem akcji oskrzydających. Mniej też było strat piłek. Świętym mecz zaliczył Kuzmanović, który asystował przy pierwszych dwóch trafieniach gospodarzy.

W innych meczach 12. kolejki: Teplice – Cz. Budziejowice 0:2, Hradec Kr. – Brno 2:1, Bohemians – Otomuniec 1:1, Sparta Praga – Pardubice 5:2, Zlín – Liberec 2:1, Jablonec – Pilzno 0:3, Slavia Praga – Ml. Bolesław 2:1. **Lokaty:** 1. Pilzno 29, 2. Slavia Praga 25, 3. Sparta Praga 23, ... 9. Ostrawa 14 pkt. **W następnym koleje:** Pilzno – Ostrawa (sob., 19.00).

FNL

PROŠCIEJÓV –

KARWINA 2:1

Do przerwy: 0:0. **Bramki:** 74. Koudelka, 90. Zapletal – 87. Bartl. **Karwina:** Neuman – Mikuš, Soukenik, Šindelář, Židek – Budinský (90. Boháč), Žák (76. Papadopoulos) – Memić (46. Bartl), Málek, Rezek (46. Zedníček) – Durosinmi.

Karwiniacy liczyli w Prošciejowie na trzecie zwycięstwo z rzędu, gospodarze byli jednak innego zdania. Gola na wagę trzech punktów zdobył w doliczonym czasie gry z kontry Zapletal. – Tak bardzo pragnęliśmy wygranej, że w końcówce meczu zagrałismy zbyt odważnie, zapominając o defensywnych obowiązkach – skomentował przegraną trener Karwiny Tomáš Hejdušek. Goście wprawdzie w drugiej połowie dominowali na boisku, sukces święcił jednak pragmatyczny futbol Hanaków.

TRZYNIEC –

JIHLAVA 1:1

Do przerwy: 0:1. **Bramki:** 70. Straňák – 28. Křivánek. CZK: 66. Juřena (71). **Trzyniec:** Hasalík – trzy punkty, zespół z Uherskiego Hradziszca szuka z kolei po weekendzie odpowiedzi na pytanie, dlaczego Kalabiška w ciągu dwóch minut „zdobył” dwie żółte kartki, osłabiając poważnie drużynę.

– Nie wszystko było idealne, ale cieszyć się z wygranej. Teraz na spokojnie przeanalizujemy cały mecz, wyciągniemy konkretne wnioski, by w następnych kolejkach zagrać jeszcze lepiej – ocenił spotkanie szkoleniowiec Banika Pavel Hapal. Nawet piłkarski alfabet zauważył w niedzielę jedną istotną zmianę na lepsze: ostrawianie zagraли ofensywnie, często z wykorzystaniem akcji oskrzydających. Mniej też było strat piłek. Świętym mecz zaliczył Kuzmanović, który asystował przy pierwszych dwóch trafieniach gospodarzy.

W innych meczach 12. kolejki: Opawa – Lišeň 1:2, Dukla Praga – Tábořsko 1:0, Příbram – Wyszków 1:1, Slavia Praga B – Chrudzím 0:1, Otomuniec B – Vlašim 0:5, Varnsdorf – Sparta Praga B 2:0. **Lokaty:** 1. Lišeň 24, 2. Varnsdorf 22, 3. Příbram 21, ... 6. Karwina 19, 13. Trzyniec 13 pkt. **W następnym koleje:** Karwina – Dukla Praga (sob., 15.00), Sparta B – Trzyniec (niedz., 10.30).

DYWIZJA F

BOGUMIN –

OPAWA B 2:0

Do przerwy: 1:0. **Bramki:** 43. Kubík, 88. Halaška. **Bogumin:** Jakub Kodeš – Jan Kodeš, Václaviček, Příbela (68. Malysz), Sporysz, Palej, Fr. Hanus (85. Košťál), Klejnot, Kubík, Halaška (87. Ferenc), Bloksch.

Boguminiacy zdawali sobie sprawę z rangi meczu. To były nie tylko czwartoligowe śląskie derby, ale też mecz o utrzymanie kontaktu z czołową tabelą. Spokój w poczynaniu zespołu Martina Špički wniósł gol do szatni strzelony przez Kubíka. „Kropkę nad i” w wyrównanych zawodach postawił zaś Halaška, który w tym sezonie jest postacią numer 1 bogumińskiej ofensywy.

BŘIDLICNÁ –

KARWINA B 0:2

Do przerwy: 0:1. **Bramki:** 2. Jurčák, 90. Zych. CZK: 48. Zifčák (B). **Karwina B:** Lubič – A. Krčík (62. Věčerek), Teplan, Jurčák, Motýčka (70. Trček) – Marciňa (62. Jurga), Kokovas – Brzóska (62. Molitoris), Goj, Rolinek (50. Celemen) – Zych.

Bramki do siatki beniaminka zdobyli członkowie młodzieżowych reprezentacji swoich krajów – Matyáš Molitoris (RC) i Kacper Zych (Polska). Polski napastnik miał duży popłoch w defensywie Břidličnej w całym meczu, co podkreślił również trener Marek Bielan. – Kacper zasłużył na bramkę, zagrał świetnie – skomentował 20-letniego piłkarza Bielan. Karwiński szkoleniowiec ocenił też grę beniaminka. – Gospodarze grają całą drugą połowę w osłabieniu dla całej drużyny – stwierdził trener Trzyńca Martin Zbončák.

HAWIERZÓV –
RYMARZÓV 1:1

Do przerwy: 1:1. **Bramki:** 36. Podešva – 15. Navrátil. **Hawierzów:** Majerczyk – Mensah, Podešva, Kliša, Streit (68. Michálek), L. Sko-upý, Kaniok (77. Hamrozi), Piękoš (90. Kisiala), Michalčák, Wojnar, Heller.

Pojedynek sąsiadów w tabeli zakończył się podziałem punktów. Indianie mieli wprawdzie więcej z gry, sytuację podbramkową rozwiązywali jednak bardzo nerwowo. W kadze Hawierzowa zadomowili się na stałe polski napastnik Jonasz Rafał Piękoš.

W innych meczach 11. kolejki: Bruntal – Frensztat p. R. 1:1, Polanaka – Karniów 1:1, Hlubina – Bilowec 1:2, W. Międzyrzecze – N. Jiczyn 3:1.

● Trener Banika Ostrawa Pavel Hapal zaliczył udany debiut w nowym klubie. Fot. FC Baník Ostrava

Lokaty: 1. Karwina B 23, 2. Bilowec 22, 3. Opawa B 20, 4. Bogumin 19, ... 9. Hawierzów 12 pkt.

MISTRZOSTWA WOJEWÓDZTWA

Koberzyce – Slavia Orłowa 1:0 (79. Wirth), Datynię Dolne – Benesów Dolny 4:0 (Cileček 2, Baláž 2), Wracimów – Cz. Cieszyn 3:1 (Pešek, Svěňík, Teplý – Byrtus), P. Polom – Jakubczowice 2:1, Wrzesina – Ol-drzyszków 1:1, Bruszperk – Petřvald n. Morawach 3:2, Haj – Bolatice 8:0, Herzmanice – Rzepiszce 0:6. **Lokaty:** 1. Rzepiszce 31, 2. Haj 26, 3. Petřvald n. M. 26, 4. Cz. Cieszyn 25, ... 9. Datynie D. 15, 10. Sl. Orłowa 13 pkt.

IA KLASA – gr. B

Olbrachcice – Bystrzyca 1:1 (Křístek – Jalovičor), L. Piotrowice – Libhošť 0:3, Jablonek – Sucha Górna 1:1 (T. Niestanik – Kovács), Ticha – Smitlowice 0:1 (Klimas), Stonawa – Raszkowice 1:1 (Staško – Tobiáš), St. Miasto – Czeladna 5:0, Luczina – Dobratice 0:2. **Lokaty:** 1. Stonawa 25, 2. Smitlowice 21, 3. St. Miasto 21 pkt.

IB KLASA – gr. C

Nydek – Baszka 3:1 (Szkotkowski, Perniš, Hojdysz – Kocúr), I. Piotrowice – Liskowice 4:0 (Madecký, Horák 2, Chmelař), Dziecmorowice – Żuków Górny 2:3 (Stawicki 2 – Pokorný, Jelínek, Křupal), B. Orłowa – Wędrzyca 4:1 (Valoch, Kopeł

3 – Pliska), Dobra – Oldrzychowice 0:2 (Machala, Mendrok), Sedliszczce – Wierzniovice 0:2 (Chalkidis, Hruška), Gnojnik – Pietwałd 2:0 (Přiborský, Oborný). **Lokaty:** 1. Oldrzychowice 25, 2. Sedliszczce 18, 3. Wierzniovice 17 pkt.

MP KARWIŃSKIEGO

G. Będowice – G. Hawierzów 2:1 (Zapp, Volný – Vala), Hawierzów B – L. Łąki 3:2 (Fischer, Přibyl, Matušovič – Piecha 2), Cierlicko – Sucha Górna B 3:2 (Enenkel 2, Kožej – Jonszta, Kolder), Cierlicko 2022 – Sn Hawierzów 2:1 (Uhrin, Škuta – Baláž), Lutynia Dolna – V. Bogumin 4:3 (Aksteiner 2, Chnůrik, Fismol – Loskot, Jordán, Riška). **Lokaty:** 1. Cierlicko 2022 22, 2. Sn Hawierzów 18, 3. S. J. Pietwałd 16 pkt.

MP FRYDEK-MISTEK

Noszowice – Bukowice 1:3 (Hendrych – Zogata, Starzyk, Byrtus), Gródek – Hukwaldy 1:1 (Pszczolka – Genčur), Smitlowice B – Pržno 1:0 (Gerlich), Janowice – Piossek 7:0 (Červenák 3, Hroch, Holíš, Talaš, Sedlák), Niebory – Wojkowice 2:0 (Křeželok, Lipowski), Chlebowice – Nawsie 3:1 (Kozel, Pavlas, Klečka – Boščík), Mosty k. J. – Milíkov 6:4 (Puczek 3, Kovalovský, Dron, Př. Zbončák – Sikora, Laba 2, Peter), Toszonowice – Metylowice 4:0 (Sedláček, Kelecsény, Czedor, Baran). **Lokaty:** 1. Niebory 36, 2. Janowice 27, 3. Bukowice 24 pkt. ▲

NA TAFLI MALOWANE

Cierpliwość jest cnotą zakochanych w hokeju na lodzie. Zespół Witkowic, który od początku ekstrakligowego sezonu pozytywnie zaskakuje, doczekał się w weekend awansu na fotel lidera rozgrywek. Coraz lepiej grają też Stalownicy Trzyniec, którzy w niedzielę pokonali Spartę Praga. Na placu gry zadebiutował w barwach mistrza RC 23-letni słowacki napastnik Samuel Buček. Jego transfer wywołał jednak sporo negatywnych reakcji. Zaplanowany na dziś mecz Trzyńca z Ołomuńcem z powodu problemów zdrowotnych w zespole rywala odbędzie się w innym terminie.

Janusz Bittmar

TIPSPORT EKSTRALIGA

TRZYNIEC –

SPARTA 4:2

Tercje: 0:0, 2:2, 2:0. **Bramki i asysty:** 28. Hrehorčák (A. Nestrašil), 38. L. Hudáček (M. Doudera), 46. Marcinko (Martin Růžička), 51. Martin Růžička (Voženílek, M. Daňo) – 22. E. Thorell (Roman Horák, Tomásek), 32. Roman Horák (Tomásek, Řepík).

Trzyniec: Mazanec – Marinčin, M. Doudera, J. Jefábek, Čukste, Jaroměřský, Zahradníček – Martin Růžička, Marcinko, Voženílek – M. Daňo, L. Hudáček, A. Nestrašil – Svačina, Hrehorčák, Chmielewski – Kurovský, Lyszczarczyk, Buček – Hřná.

Hokeiści Trzyńca wracają na zwycięską drogę. W niedzielę obrońcy mistrzowskiego tytułu pokonali w Werk Arenie Spartę Praga 4:2. Przypomnijmy, z tym rywalem Stalownicy uparli się też w wielkim finale sezonu 2021/2022. Niedzielny pojedynek pomiędzy Trzyncem a Spartą Praga był prawdziwą reklamą hokeja. Akcje przelewały się z jednej strony na drugą, wórek z bramkami rozwiązał się jednak dopiero w drugiej tercji. Zwycięskiego gola dla gospodarzy zdobył Tomáš Marcinko.

W barwach gospodarzy debiut zaliczył słowacki napastnik Samuel Buček, który sezon rozpoczął w lidze KHL w klubie Naftiechimił Niżniekamsk. Transfer tego młodego napastnika pod Jaworowy podzielił kibiców na dwa obozy. Jedni zarzucają kierownictwu trzynieckiej organizacji brak wyczucia w obliczu trwającej agresji Rosji na Ukrainie,

● Pod bramką Sparty Praga polski napastnik Aron Chmielewski. Fot. ZENON KISZA

WITKOWICE –

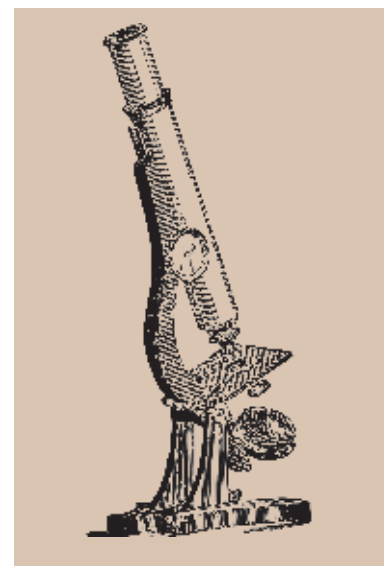
KLADNO 2:0

Tercje: 0:0, 0:0, 2:0. **Bramki i asysty:** 42. Koch (Raskob, Marosz), 43. Koch (Marosz).

Witkowice: Stezka – J. Mikuš, Grman, Koch, Raskob, Gewiese, L. Kovář, J. Stehlík – Bukarts, Krieger, Mueller – Dej, Marosz, Lakatoš – Berisha, Lindberg, M. Kalus – Fridrich, Chlán, Lednický.

Ostrawianie przesądziли o wygranej na wstępie trzeciej tercji, strzelając w przeciągu jednej minuty dwie bramki. Na listę strzelców wpisał się dwukrotnie obrońca Patrik Koch, który najpierw zaskoczył bramkarza strzałem z bekendu, a na 2:0 poprawił uderzeniem w okienko.

RETROSKOP

„Siatkarką Dwudziestolecia” Polskiej Ligi Siatkówki była na zdjęciu zamieszczonym w poprzednim wydaniu Retroskopu Izabela Belcik. Wszystkie Wasze odpowiedzi na pytanie numer 117 były prawidłowe i zostaną uwzględnione w trakcie kolejnej lotnej premi – przy okazji 120. odsłony naszej zabawy. Przypominamy, zabawa warta jest świeczki, raz na cztery odcinki do jednego z czytelników trafia voucher o wartości 500 koron do sieci sklepów Sportissimo. Warunek jest prosty: trzeba rozszyfrować sportową postać na archiwalnym zdjęciu. Dziś od-

Fot. ARC

widzimy boisko piłkarskie. Powodzenia!

PYTANIE NR 118

10 września 1972 piłkarska reprezentacja Polski sięgnęła po pierwszy duży sukces, zdobywając w Monachium złoty medal igrzysk

Popelnilem w karierze błąd, trafając do KHL. W Trzyńcu chciałbym pokazać, na co mnie stać

Samuel Buček,

nowy nabytek hokejowego klubu HC Stalownicy Trzyniec

W SKRÓCIE

Foto: MICHAŁ CHWIEDUK

IGA ŚWIĄTEK ZNÓW TO ZROBIŁA! Iga Świątek (na zdjęciu) wygrała swój ósmy turniej w tym sezonie, pokonując w finale prestiżowych zawodów w San Diego chorwacką tenisistkę Donnę Vekić 6:3, 3:6, 6:0. Zławszcza trzeci set był prawdziwym popisem nietuzinkowych możliwości pierwszej rakiety świata. Iga Świątek wróci do tenisa dopiero podczas WTA Finals, który rozpoczyna się w Stanach Zjednoczonych 31 października. Trochę czasu na regenerację powinno pomóc Polce w osiągnięciu kolejnej mety w karierze. Ten sezon bez dwóch zdań należy do Igi Świątek, której przewagę w rankingu WTA nad drugą zawodniczką, Ons Jabeur (Tunezja), wynosi ponad 6 tysięcy punktów.

LEWANDOWSKI: DZIŚ TO BOLI. FC Barcelona przegrała z Realem Madryt w piłkarskim klasyku hiszpańskiej La Ligi 1:3. Robert Lewandowski w barwach Barcelony zaliczył efektywną asystę przy bramce na 1:2 Ferrana Torresa, ale to było z jego strony wszystko. Pilnowany przez obrońców Realu niewiele zdziałał w całym meczu. – Dziś to boli, ale sprawi, że będziemy pracować ciężiej jutro – napisał polski napastnik na Instagramie. Po niedzielnej meczu na fotel lidera tabeli wsockował Real, który na trzy punkty przewagi nad Barceloną. Trzecie miejsce zajmuje Atletico Madryt.

WIĘCEJ DRUŻYN W SIATKARSKICH MŚ. Międzynarodowa Federacja Piłki Siatkowej (FIVB) podjęła decyzję o zwiększeniu liczby uczestników mistrzostw świata kobiet i mężczyzn z 24 do 32. Zmiany wejdą w życie od najbliższych turniejów w 2026 roku. – Dajemy większą szansę reprezentacji uczestniczącej w naszej głównej imprezie, jaką są mistrzostwa świata. Zwiększenie uczestników turnieju zaoferuje również więcej możliwości dla drużyn narodowych, które są częścią rewolucyjnego programu Volleyball Empowerment, mającego na celu podniesienie poziomu reprezentacji na całym świecie – stwierdził szef federacji Ary Graca, cytowany na oficjalnej stronie FIVB. **APETYT ROŚNIE W MIARĘ JE-DZENIA.** Aleksandra Lisowska, polska mistrzyni Europy w maratonie, zdobyła kolejny medal. Tym razem wraz z koleżankami sięgnęła po brązowe krążki w Wojskowych Mistrzostwach Świata w biegach przełajowych. „Teraz bez wyrzutów sumienia mogę kończyć sezon i cieszyć się tym, co w tym roku osiągnęłam” – napisała na Instagramie. Rwywalizację na dystansie 8 km w Beji ukończyło 87 zawodniczek. Zdolowały ją zawodniczki z Bahrajnu i Kenii. (jb)

Z REDAKCYJNEJ POCZTY

Lubimy być razem

Uplęta szybko życie, jak potok płynący czas... Te słowa często brzmiały z ust uczestniczek spotkania absolwentek 4. polskiej klasy Średniej Szkoły Ekonomicznej w Czeskim Cieszynie z roku 1966. Spotkanie odbyło się po 56 latach w cieszyńskiej „Strzelnicy” w piątek 23 września br. Zarazem mieliśmy możliwość przypomnieć sobie, w miłej koleżeńskej atmosferze, że to już

75 lat chodzimy po tym świecie. Nie wszyscy mogli przybyć, niektórzy już nie są między nami, ale i tak spotkanie było bardzo udane, za co trzeba też podziękować organizatorce spotkań Hani Pilatowej. Po spotkaniu wróciłyśmy pociągami, jak za dawnych czasów, w kierunku Mostów, Hawierzowa i Karwiny obiecując sobie, że za rok znów się spotkamy.

Uczestniczka spotkania E. H.

Absolwenci spotkali się nad Olzą

W miniony piątek absolwenci czesko-cieszyńskiej podstawówki (z roczników ukończenia szkoły 1962 i starsi, 1967, 1972, 1977, 1982, 1987, 1992, 1997, 2002, 2007, 2012 i 2017) mieli okazję do wspólnego spotkania po latach. Oficjalne spotkanie towarzyskie w klasach, gdzie był czas na wspomnienia, rozmowy z nauczycielami wychowawcami, aktualizację spisu absolwentów oraz wspólne zdjęcia, rozpoczęło się o 17.00 w budynku szkolnym.

– Wierzyć się nie chce, że to już tyle czasu minęło: okrągła rocznica, pięćdziesiąt lat – mówiła Ewa Sikora z rocznika szkolnego 1972 z klasy 9a (wychowawczynią była śp. Anna Kotas). Absolwenci tej klasy w swoim gronie spotkali się w lokalu „River café & bar” przed oficjalnymi uroczystościami. Z 37-osobowego grona szkolnego

• Absolwenci klasy 9a przed oficjalną częścią spotkali się we własnym gronie. Fot. archiwum Ewy Sikory

zjawiło się jedenastu absolwentów. Na spotkaniu w szkole byłych uczniów z rocznika 1972 (trzy klasy) przyszło więcej, niż miało miejsce w poprzednich zjazdach absolwentów. Nie brakowało wzruszeń związanych ze spotkaniem po latach, serdeczności i

nadrabiania towarzyskich zaległości w miłej atmosferze.

Po oficjalnej uroczystości w budynku szkolnym dalszą część wydarzenia miała miejsce w ośrodku kultury „Strzelnica”, gdzie była okazja do dalszych wspomnień przy zabawie, muzyce i dobrym bufecie. (klm)

CO W TEATRZE

SCENA CZESKA - TRZYNIEC: Divá Bára (19, godz. 19.00).

CO W KINACH

CO NA ANTENIE

JABŁONKÓW: Summer Massacre (18, godz. 19.30); **TRZYNIEC – Kosmos:** Jan Zižka (18, godz. 15.00); Buko (18, godz. 17.30); Bilet do raj (18, godz. 20.00); Cirkus Maximim (19, godz. 17.30); Top Gun. Maverick (19, godz. 20.00); Za všim hledej ženu (20, godz. 17.30); Królowa wojownik (20, godz. 20.00); **CZ. CIESZYŃSKA – Central:** Sonic 2. Szybki jak błyskawica (19, godz. 16.30); Gdzie śpiewająca raki (20, godz. 16.30); Světlonoc (20, godz. 19.00); **KARWINA – Centrum:** Trzy tysiące lat tęsknoty (18, godz. 20.00); Królowa wojownik (19, godz. 17.30); Uśmiech (19, godz. 20.00); **HAWIERZÓW –**

Centrum: Cicha ziemia (18, godz. 18.00); Cirkus Maximim (19, godz. 17.00); Běžná selhání (19, godz. 18.00); Spolu (19, godz. 19.00); Jan Zižka (20, godz. 17.00); Królowa wojownik (20, godz. 18.00); Indián (20, godz. 19.00).

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ČT1 SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ČT2, niedziela od godz. 19.30. **POLSKIE AUDYCEJE:** po-pt: godz. 19.05 Ostrava 107,3 MHz i Trzyńciec 105,3 MHz. **RADIO KATOWICE:** „U Polaków za Olzą” – niedz. godz. 13.05 na 103 FM. Archiwum audycji: radio.katowice.pl/zaolzie.

CO W TERENIE

GRÓDEK – MK PZKO zaprasza na Jubileusz 75-lecia Koła, który

odbędzie się w niedzielę 23. 10. o godz. 16.00 w Domu PZKO. W programie wystąpią dzieci szkolne oraz gródeckie zespoły muzyczne – zreaktywowany Kryzys oraz The Synks. Ponadto nie zabraknie prezentacji działalności Koła oraz poczęstunku. Dla dzieci zapewniamy warsztaty twórcze.

HAWIERZÓW-BŁĘDOWICE – MK PZKO zaprasza na uroczyste spotkanie z okazji 75 lat PZKO 22. 10. o godz. 15.00 do Domu PZKO. W programie: podsumowanie działalności, młodzież szkolna, ZR „Błędowice”, „Kamraci z Kamrakami”, uhoronowanie wyróżnionych członków z wpisem do Złotej Księgi.

▲ Kluby Kobiet i Seniora zapraszają na Spotkanie z muzyką 19. 10. o godz. 15.00 do Domu PZKO.

KOSZARZYSKA – TBK zaprasza do wzięcia udziału w III edycji Nording Walking – jedynej tego rodzaju polonijnej imprezy na naszym terenie. Każdy uczestnik otrzyma ciepły positek i dyplom pamiąt-

kowy, w kategoriach dziecięcych atrakcyjne nagrody. Spotykamy się w sobotę 22. 10. o godz. 9.00 na Paśieczkach w Koszarzyskach.

LIGOTKA KAMERALNA – MK PZKO zaprasza na przedstawienie teatru amatorskiego „Dyć jo se żyćniymi!” w dniach 21. i 22. 10. o godzinie 17.30 do sali Domu Kultury. **PIOTROWICE k. KARWINY** – Teatrzyk bez Kurtyny oraz MK PZKO w Piotrowicach zapraszają na ostatnie przedstawienie spektaklu pt. „Kopciuszek? Sorry jako!” w niedzielę 23. 10. o godz. 16.00 do Domu Kultury.

PTTS „BŚ” – Zaprasza do spędzenia pięciu dni w pensjonacie „Poměnka” w uzdrowiskowym miasteczku Luhaczowice w dniach 16. 4.-21. 4. 2023. Zgłoszenia do końca października przyjmuje Wanda Więglasz, tel. 604 949 481, wandawig@seznam.cz.

▲ 22. 10., w tym roku już po raz 19., spotkamy się z turystami z klubu PPTK „Ślimoki” z Goleiszowa przy pomniku partyzantów pod Małą

Czantorią w ramach Międzynarodowego Marszu Pamięci. Wychodzimy z Nydku-Rynku o godz. 10.00, spotkanie przy pomniku o godz. 12.00. Dojazd: pociągami do Bystrzycy z Karwiny o godz. 9.02, z Cz. Cieszyňa o godz. 9.20, przesiadka w Bystrzycy do autobusu kierunku Nydek o godz. 9.50. Na zakończenie organizatorzy zapraszają na tradycyjne pieczenie kiełbasek pod Małą Czantorią. Prowadzi Zofia Franek, tel. 731 244 346.

TRZYNIEC – MK PZKO w Trzyńcu-Osiedlu, Trzyńcu-Wsi i Trzyńcu-Starym Mieście zapraszają na Akademię Jubileuszową pt. „Dorobek Polaków w Trzyńcu na przestrzeni minionych 75 lat”. Akademia odbędzie się w sobotę 22. 10. o godz. 16.00 w Domu PZKO im. Adama Wawroza w Trzyńcu na Tarasie. W programie pokaz folkloru zaolziańskiego w wykonaniu MK PZKO w Oldrychowicach, występ skrzypka Jakuba Krocza wraz z młodzieżą ze Szkoły Pod-

WSPOMNIENIA

13 października 2022 minęła piętnasta rocznica od chwili, kiedy na zawsze opuściła nas nasza Kochana Mama, Babcia i Teściowa

śp. **GERTRUDA MIKULOWA**

O chwilę wspomnień proszą najbliżsi.

GŁ-617

Największa miłość na świecie zgaśnie, gdy serce Matki na zawsze zaśnie.

Dnia 20 października 2022 minie 15. rocznica śmierci

śp. **AURELII REICHENBACHOWEJ**

z domu Farnik z Czeskiego Cieszyňa

Ponadto 14 maja 2022 obchodziły 104. rocznicę urodzin.

Tych, którzy Ją pamiętają, prosimy o chwilę zadumy. Z szacunkiem wspomina córka Halina z rodziną.

GŁ-616

Dnia 20 października 2022 obchodziłaby 100. rocznicę urodzin moja Kochana Mama

śp. **HERMINA RYBOWA**

ze Stonawy

Wszystkich, którzy Ją znali, o chwilę wspomnień prosi córka Maryla z rodziną.

RK-078

Kto kochał – nie zapomni, kto znał – niechaj wspomni.

Dnia 18 października 2022 obchodziłaby swoje 62. urodziny nasza Ukochana

śp. **DANUTA TRZASKALIK**

z Karwiny-Starego Miasta

O chwilę wspomnień proszą mąż i synowie z rodziną.

RK-079

stawowej im. Gustawa Przeczka w Trzyńcu, recital zespołu „Niezapominajki” oraz przypomnienie sylwetek wybitnych trzyńcieńskich artystów – literatów, kompozytorów i malarzy.

WYSTAWY

CZ. CIESZYŃSKA, KONGRES POLAKÓW, ul. Grabińska 458/33:

do 18. 10. wystawa pt. „I. Drużyna Harcerska im. Tadeusza Rejtana w Orłowej” i „Adam Mickiewicz. Z myślą o Ojczyźnie”. Czynne od wtorku do piątku w godz. 8.00-15.00.

CZ. CIESZYŃSKA, ZARZĄD GŁÓWNY PZKO, Strzelnicza 28, galeria w holu na parterze: do 21. 10. wystawa „Cieszyńska para księżęca Albert Kazimierz i Maria Krystyna”. Czynna w godzinach otwarcia budynku.

KARWINA-MIZERÓW, Biblioteka Regionalna, Centrum 2299: do 31. 10. wystawa pt. „Biblioteka – Jesteś w dobrych rękach. Czynna: w godzinach otwarcia budynku.

KARWINA-FRYSZTAT, Rynek Masaryka 9/7, Oddział Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej: do 31. 10. wystawa grafik Adama Czecha. Czynna w godzinach otwarcia placówki.

MUZEUM HUTY TRZYŃCIEKIEJ I MIASTA TRZYŃCA, Sala wystaw, Frydecká 387: do 31. 10. 2023 wystawa pt. „Fenomen Go-

rolskiego Święta”. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00.

▲ do 30. 10. wystawa pt. „Sportowe momenty w regionie Trzyńca I i II”. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00; nie: w godz. 13.00-17.00.

▲ **GALERIA PLENEROWA „WERK”:** do 31. 1. 2023 wystawa pt. „Werk, jak ho z ulice neuidite”. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00; nie: w godz. 13.00-17.00.

TEATR CIESZYŃSKI, Galeria teatralna, ul. Ostrawska 67, Cz. CieszyŃ: zaprasza 22. 10. o godz. 16.30 na wystawę pt. „Uvniř nřtra/ W gřebř” Pauliny Bubik-Szotkowskiej. Galeria otwarta w trakcie przedstawień TC i od poniedziałku do piątku w godz. 9.00-15.00 po zgłoszeniu na portierni.

CO ZA OLZĄ

COK, DOM NARODOWY, Galeria Ceglana, Rynek 12, CieszyŃ: do 31. 10. wystawa Elżbiety Kuraj pt. „Smalt – współczesna forma emalii artystycznej”. Czynna w po-pt w godz. 8.00-18.00.

KSIAŻNICA CIESZYŃSKA, Mennicza 46, CieszyŃ: do 26. 11. wystawa pt. „Czucie i wiara”. Czynna wt-pt: w godz. 8.00-18.00, so: w godz. 9.00-15.00.

WIEŻA PIASTOWSKA I ROTUNDY św. Mikołaja, CieszyŃ: czynne codziennie w godz. 10.00-18.00.

PROGRAM TV

WTOREK 18 PAŹDZIERNIKA

TVC 1

5.59 Studio 6 9.00 O krok od nieba (s.) 10.00 Chłopaki w akcji 10.25 Panoptikum miasta Pragi (film) 11.30 AZ kwiz 12.00 Południowe wiadomości 12.30 Sama w domu 14.00 Wszystko, co lubię 14.30 Hercule Poirot (s.) 15.25 Gdzie mieszkały księżniczki 15.45 O krok od nieba (s.) 16.45 Podróżomania 17.15 AZ kwiz 17.40 Czarne owce 18.00 Wiadomości regionalne 18.25 Gdzie jest mój dom? 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.10 Śmierć pięknych saren (film) 21.45 Uśmiechy Karola Heřmánka 22.25 Hercule Poirot (s.) 23.55 Váno 0.55 AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry 8.30 Kurort w ruchu 8.40 Cudowna planeta 9.35 Zaginione egipskie skarby 10.25 Duże maszyny 11.10 Z kucharzem dookoła świata 12.05 Nie poddawaj się plus 12.30 Nie poddawaj się 13.00 Hawaje, wyspy na środku Pacyfiku 13.25 Blokada Leningradu 14.15 Samoloty myśliwskie 15.00 Królestwo pustkowi 15.30 Żarłacz biały 16.20 Zagraniczne misje 17.15 Piękno północnej Europy 18.05 Odkrywanie świata 19.00 Na rowerze 19.15 Magazyn chrześcijański 19.50 Wiadomości w czeskim j. migowym 20.00 Żądło II (film) 21.45 Historia III wojny światowej 22.45 Lotnicze katastrofy 23.30 Apokalipsa: Hitler kieruje się na zachód 0.20 Fargo (s.).

NOVA

5.55 Śniadanie z TV Nova 8.50 Ulica (s.) 9.50 Spece (s.) 10.55 Pościg 12.00 Południowe wiadomości 12.25 Ubezpieczalnia Szczęście (s.) 13.35 Dr House (s.) 15.35 Zamiętny się żonami 16.57 Popołudniowe wiadomości 17.25 Pościg 18.25 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.20 MasterChef Czechi 21.40 Pojedynk na talerzu 22.40 Weekend 23.35 Dr House (s.).

PRIMA

6.15 M.A.S.H. (s.) 7.00 Nowy dzień 8.15 M.A.S.H. (s.) 9.20 Pálava (s.) 10.30 Strażnik Teksasu (s.) 11.30 Rizzoli & Isles (s.) 12.30 Komisarz Rex (s.) 13.35 Agenci NCIS (s.) 14.40 Tak jest, szefie! 15.50 Policja w akcji 17.50 Nakryto do stołu 18.55 Wiadomości, pogoda 19.55 Showtime 20.15 Zoo (s.) 21.35 7 przypadków Honzy Dědku 22.40 Wóz albo przewóz 23.50 Tak jest, szefie! 0.55 Policja w akcji.

ŚRODA 19 PAŹDZIERNIKA

TVC 1

5.59 Studio 6 9.00 O krok od nieba (s.) 10.05 Kamera na szlaku 10.35 Obiektyw 11.10 Wygrana 11.30 AZ kwiz 12.00 Południowe wiadomości 12.30 Sama w domu 14.00 Cudowne ziola 14.30 Dylematy kucharza Svatopluka (s.) 15.30 Jak się żyje mężom słynnych żon 15.45 O krok od nieba (s.) 16.45 Podróżomania 17.15 AZ kwiz 17.40 Czarne owce 18.00 Wiadomości regionalne 18.25 Gdzie jest mój dom? 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.10 Zandarmische humoreski (s.) 21.40 13 komnata Pavla Dytrta 22.10 Ja, Mattoni (s.) 23.10 Maigret i piwnice hotelu Majestic (film) 0.45 Gdzie mieszkały księżniczki.

TVC 2

5.59 Dzień dobry 8.30 Zapachy serbskiej kuchni z Miroslavem Donutiem

POLECAMY

• Śmierć pięknych saren
Wtorek 18 października, godz. 20.10
TVC 1

• Żądło II
Wtorek 18 października, godz. 20.00
TVC 2

• Ja, Mattoni
Środa 19 października, godz. 22.10
TVC 1

• Legendarne olbrzymie budowle Francji
Czwartek 20 października, godz. 16.05
TVC 2

NOVA

5.55 Śniadanie z TV Nova 8.50 Ulica (s.) 9.50 Spece (s.) 10.55 Pościg 12.00 Południowe wiadomości, sport, pogoda 12.25 Ubezpieczalnia Szczęście (s.) 13.40 Dr House (s.) 15.35 Zamiętny się żonami 16.57 Popołudniowe wiadomości 17.25 Pościg 18.25 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.20 MasterChef Czechi 21.40 Tajemniczy szef 23.10 Dr House (s.).

PRIMA

6.15 M.A.S.H. (s.) 7.00 Nowy dzień 8.15 M.A.S.H. (s.) 9.20 Zoo (s.) 10.30 Strażnik Teksasu (s.) 11.30 Rizzoli & Isles (s.) 12.30 Komisarz Rex (s.) 13.35 Agenci NCIS (s.) 14.40 Tak jest, szefie! 15.50 Policja w akcji 17.50 Nakryto do stołu! 18.55 Wiadomości, pogoda 19.55 Showtime 20.15 Gorzki świat (s.) 21.35 Show Jana Krausa 23.50 Tak jest, szefie!

CZWARTEK 20 PAŹDZIERNIKA

TVC 1

5.59 Studio 6 9.00 O krok od nieba (s.) 10.05 Śladami gwiazd 10.35 Co umiały nasze babcie 11.05 Wszystko, co lubię 11.30 AZ kwiz 12.00 Południowe wiadomości 12.30 Sama w domu 14.00 Pieczenie na niedzielę 14.40 F.L. Věk (s.) 15.35 Po Czechach 15.45 O krok od nieba (s.) 16.45 Wszystko, co lubię 17.15 AZ kwiz 17.40 Czarne owce 18.00 Wiadomości regionalne 18.25 Gdzie jest mój dom? 18.55 Prognoza pogody, wiadomości, sport 20.10 Inspektor Max (s.) 21.10 Wędrówki po Czechach przyszłości 21.35 Program dyskusyjny 22.35 Na tropie 23.00 Detektyw Endeavour Morse (s.) 0.35 AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry 8.30 Znanie i nieznanie historie czeskich zamków 9.00 Świat zwierząt 9.55 Odkrywanie świata 10.45 Błękitna strefa długowieczności 11.40 Samoloty myśliwskie 12.25 Tokio: koncepcja miasta-wioski 12.55 Rola psów w życiu człowieka 13.45 Cudowna planeta 14.40 Na grzyby 15.10 Tobruk 15.40 Kwartet 16.05 Legendarne olbrzymie budowle Francji 17.00 Historia czeskiej żywności 17.25 Dziekie pustkowiec Chin 18.15 Zielnik 18.45 Auto Moto Świat 19.15 Przez ucho igielne 19.50 Wiadomości w czeskim j. migowym 20.00 Z kucharzem dookoła świata 21.00 Zapachy serbskiej kuchni z Miroslavem Donutiem 21.35 Manu i Matěj podróżują do Apulii 22.05 Rodzina (s.) 22.55 Besa (s.) 23.55 Queer.

NOVA

5.55 Śniadanie z TV Nova 8.50 Ulica (s.) 9.50 Pojedynk na talerzu 10.50 Pościg 12.00 Południowe wiadomości 12.25 Ubezpieczalnia Szczęście (s.) 13.40 Dr House (s.) 15.40 Zamiętny się żonami 16.57 Popołudniowe wiadomości 17.25 Pościg 18.25 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.20 Pan Profesor (s.) 21.30 Comeback (s.) 22.40 Gwiazdne życie 23.15 Dr House (s.).

PRIMA

6.15 M.A.S.H. (s.) 7.00 Nowy dzień 8.15 M.A.S.H. (s.) 9.20 Gorzki świat (s.) 10.30 Strażnik Teksasu (s.) 11.30 Rizzoli & Isles (s.) 12.30 Komisarz Rex (s.) 13.35 Agenci NCIS (s.) 14.40 Tak jest, szefie! 15.50 Policja w akcji 17.50 Nakryto do stołu! 18.55 Wiadomości, pogoda 19.55 Showtime 20.15 Jak się troszczy o duszę 22.30 Spece (film) 23.55 Balthazar (s.).

„Głos” jest finansowany ze środków Ministerstwa Kultury RC, Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie, a także z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu „Polonia i Polacy za Granicą 2021” za pośrednictwem Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” i Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”.

Głos

GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZECHESKIEJ

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski CieszyŃ, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głos”, ul. Strzelnicza 28, Czeski CieszyŃ 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Szymon Brandys, brandys@glos.live • Foto-reporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefon: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratorem prowadzi Česká pošta, s.p., oddělení periodického tisku, Olšanská 38-9, 225 99 Praha 3. Zamówienia: www.periodik.cz, e-mail: postabopr@post.cz • Reklamacje: tel. 800 300 302 • Kolportaż: PMS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a.s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 2570-8708.

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

MINIKWADRAT MAGICZNY I

Pionowo i poziomo jednakowo:

	1	2	3	4
1. gęsta substancja zmniejszająca tarcie				
2. imię w tytule powieści Elizy Orzeszkowej				
3. dokument kontroli jakości towaru				
4. comiesięczna porcja długu do spłacenia				

Wyrazy trudne lub mniej znane: ATEST

MINIKWADRAT MAGICZNY II

Pionowo i poziomo jednakowo:

	1	2	3	4
1. głęboki rów wypełniony wodą utworzony dla ochrony twierdzy, miasta				
2. bryła, fragment lub frakcja				
3. ...Domingo, metropolita Dominikany				
4. bożek miłości w mitologii rzymskiej				

Wyrazy trudne lub mniej znane: SANTO

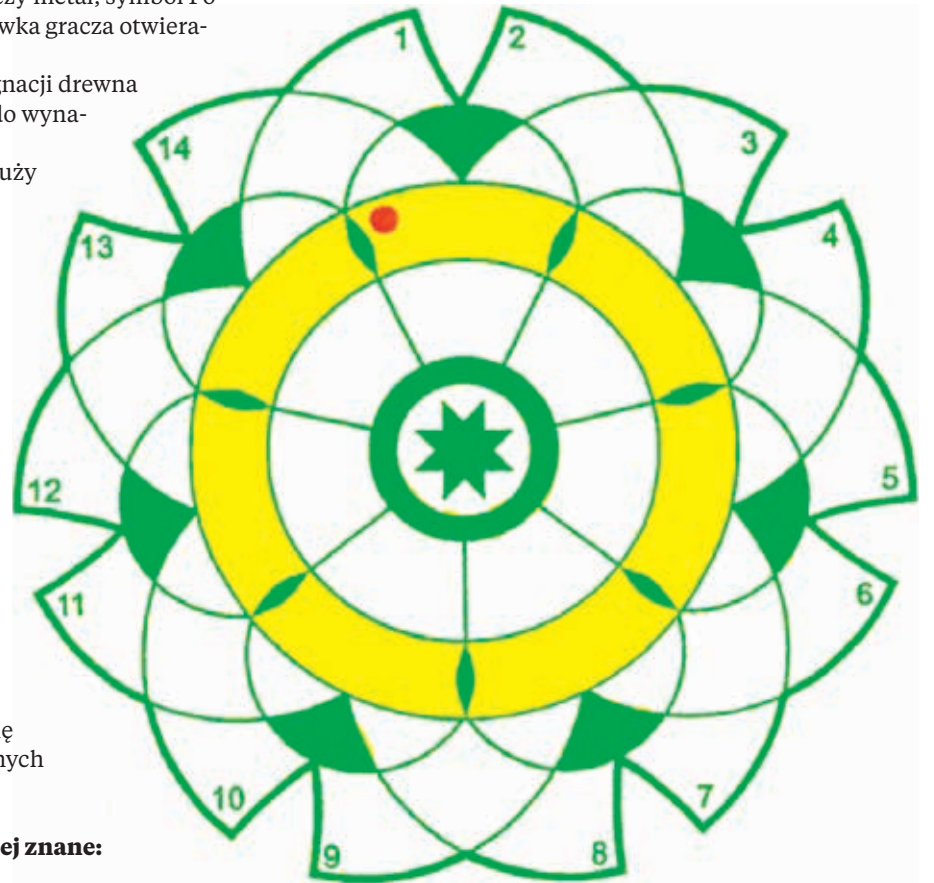
ROZETKA

Rozwiązaniem dodatkowym jest dokończenie fraszki Jana Izydora Sztaudyngera (ur. 28 kwietnia 1904 w Krakowie, zm. 12 września 1970 tamże) – polskiego poety, fraszkopisarza, satyryka, teoretyka lalkarstwa oraz tłumacza:

„Cierpliwość trzeba mieć anielską, ażeby znosić własne...”

- biały, promieniotwórczy metal, symbol Po
- w brydżu: druga odzywka gracza otwierającego licytację
- do barwienia i impregnacji drewna
- budynek z pokojami do wynajęcia
- auto Formuły 1 albo duży meteor
- klocki dla małych dzieci
- brak, tandeta, lichota, bądziewie
- antonim prawdy
- ...Picasso, współtwórca kubizmu
- drogowe, diakrytyczne bądź zodiaku
- dawniej rodzaj pieroga z zasmażaną cebulą
- atom o ładunku ujemnym
- dzieci córki lub syna, czyli pociecha dziadków
- ...talentów, zajmuje się wyszukiwaniem zdolnych ludzi

Wyrazy trudne lub mniej znane: KNYSZ, REBID

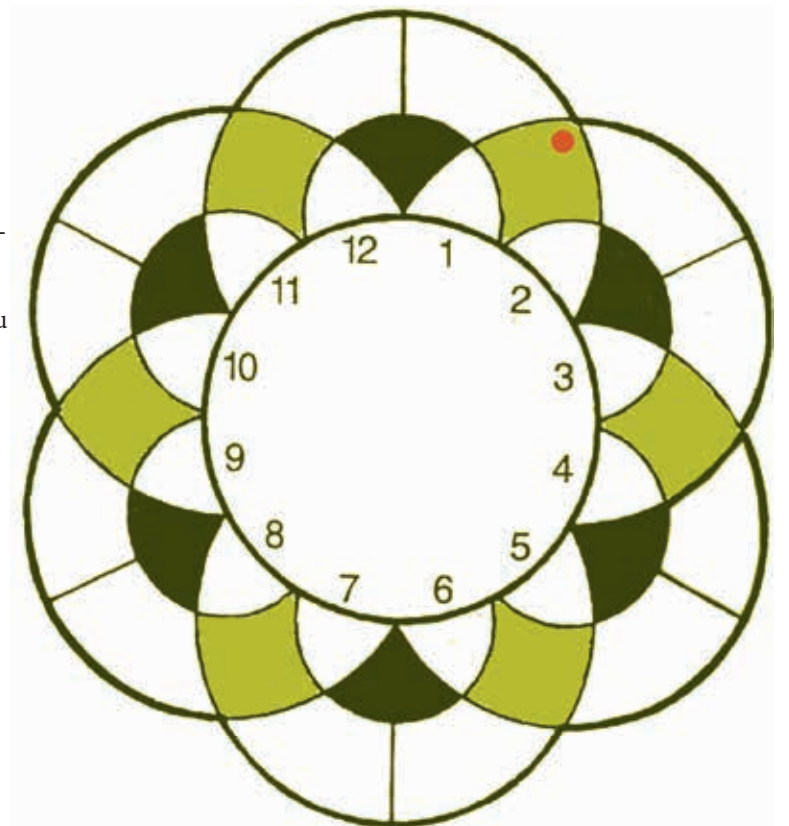

LOGOGRYF ŁUKOWATY

Rozwiązaniem jest nazwa miasta w województwie dolnośląskim, w powiecie jeleniogórskim, na pograniczu Karkonoszy, Rudaw Janowickich i Kotliny Jeleniogórskiej w Sudetach Zachodnich. Historycznie leży na Dolnym Śląsku. W latach 1975–1998 miasto administracyjnie należało do województwa jeleniogórskiego.

- 4. badacz i obrońca środowiska naturalnego
- 6. stolica Rosji
- 8. nadawanie tkaninie żywego koloru i odpowiedniej apretury
- 10. Stefan, król Polski, fundator Akademii Wileńskiej
- 12. inwestycyjny lub konsumpcyjny, udzielany przez bank
- 2. Miki z kreskówek Disneya

Wyrazy trudne lub mniej znane: AWIWAŻ

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy przysłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w piątek 28 października 2022 r. Nagrodę z 4 października otrzymuje **Władysław Cichy z Hawierzowa**. Autorem dzisiejszych łamigłówek jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie logogryfu z 4 października:
NIEMODLIN

Rozwiązanie minikwadratu I z 4 października:

1. PUCK 2. UBIÓR 3. CÓRKA 4. KRAB

Rozwiązanie minikwadratu II z 4 października:

1. KOLA 2. OBIEG 3. LEONA 4. AGAT

Rozwiązanie logogryfu łukowatego z 4 października: ŁOWICZ